

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัย นางสาวพรรณา พรหมวิเชียร **ปริญญา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2) อาจารย์ พลเอก ศิริรินทร์ ฐูปกล้า
ปีการศึกษา 2549

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ปัญหา แนวทางการพัฒนา การเปรียบเทียบภาพรวมและภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ได้นำกระบวนการ วางแผน ที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การจัดทำแผนปฏิบัติการ (2) การปฏิบัติตาม แผนปฏิบัติการ และ (3) การประเมินผลแผนปฏิบัติการ มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ครั้งนี้

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามซึ่งผ่านการทดสอบ รวมทั้งผ่านการหาความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลสนาม เริ่มตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม ถึงวันที่ 25 สิงหาคม 2549 ได้จำนวน 1,396 คน คิดเป็นร้อยละ 85.38 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,635 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน- มาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการศึกษาปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมาก ว่า (1) การบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับสูง และ (2) ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคตมี แนวโน้มสูงในปัจจุบัน ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรตระหนัก และให้ความสนใจในการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนทั้ง 3 ขั้นตอน

คำสำคัญ การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมในการวางแผน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Thesis title The Development of Management Administration in Planning Participation of the Elementary School Committee

Researcher: Miss Phanna Promwichian; **Degree:** Master of Public Administration;

Thesis advisors: (1) Dr. Wiruch Wiruchnipawan, Associate Professor; (2) General Sirindra Dhupklum; **Academic year:** 2006

ABSTRACT

The objectives of the study were to study management administration in planning participation of the Elementary School Committee (ESC), problems, procedures of development, overview comparison, and overview trends of management administration in planning participation of ESC. The planning process of 3 steps: planning, acting, and evaluating was applied as the conceptual framework of this study.

This study was the survey research. The instrument for data collection was questionnaires. The questionnaires were pretested and checked to confirm validity and reliability. The field data collection was collected between July25 – August25, 2006, making the amount of 1396, equal to 85.38% of total samples. Statistics for data analysis were percentage, arithmetic mean, standard deviation, and t-test.

The study results showed: most of samples agreed at the high level that (1) the management administration in terms of planning participation of ESC was high; and (2) the overall planning participation of ESC in the future tended to higher than the present. For important suggestions: ESC should be realized and give attention on the development of management administration in terms of planning participation in all the 3 step-planning.

Keywords: Management administration, planning participation, the Elementary School Committee (ESC)

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วิวิชนีภาวรรณ ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ พลเอกศิริรินทร์ ชูปกกล้า และประธานสอบ วิทยานิพนธ์อาจารย์อุตร ตันติสุนทร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่เป็นผู้ปลูกฝังความดีและสติปัญญาแก่ข้าพเจ้า ที่ได้นำมาใช้ในชีวิตและการทำงาน ให้มีความสำเร็จในชีวิตต่อไป

ขอขอบพระคุณคุณมานิต แก้วมหิทธิ และคุณสมพร เพชรสงค์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ที่ได้ให้ข้อคิดและข้อมูลที่ใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์และตรวจสอบเครื่องมือ คุณธนิต สามเมือง ศิษยานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 คุณสมควร ชุมชอบ ครู คศ.3 โรงเรียนวัดทุ่งหลวง ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ คุณชาญชัย ชื่นพระแสง และคุณศิริพร นครพัฒน์ ให้คำแนะนำวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และขอบคุณสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกท่านที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

พรรณา พรหมวิเชียร

มกราคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (ตัวแปรตาม).....	14
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวางแผน (ตัวแปรอิสระ).....	21
แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ	
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน.....	36
โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ระยะเวลาทำการวิจัย.....	49
แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ.....	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ตอนที่ 1 สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง.....	53
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม.....	55
ตอนที่ 3 ข้อเสนอที่ได้จากความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ.....	82
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	99
สรุปการวิจัย.....	99
อภิปรายผล.....	105
ข้อเสนอแนะ.....	113
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก.....	121
แบบสอบถาม.....	122
ประวัติผู้วิจัย.....	128

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	44
ตารางที่ 3.2 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ	50
ตารางที่ 4.1 จำนวนและคำร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	53
ตารางที่ 4.2 ค่าสถิติความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติการ.....	55
ตารางที่ 4.3 ค่าสถิติความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ	58
ตารางที่ 4.4 ค่าสถิติความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติการ	60
ตารางที่ 4.5 ค่าสถิติความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติการ.....	63
ตารางที่ 4.6 ค่าสถิติความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ	65
ตารางที่ 4.7 ค่าสถิติความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติการ	67
ตารางที่ 4.8 ค่าสถิติความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติการ.....	69
ตารางที่ 4.9 ค่าสถิติความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.10 ค่าสถิติความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ	73
ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	76
ตารางที่ 4.12 ค่าสถิติเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อภาพรวม การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ คือ เพศชายกับเพศหญิง	77
ตารางที่ 4.13 ค่าสถิติเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อภาพรวม การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและสูงกว่าปริญญาตรี	80
ตารางที่ 4.14 ค่าสถิติภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	81
ตารางที่ 4.15 ค่าสถิติสรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ หนึ่ง การบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน สอง ปัญหา สาม แนวทางการพัฒนา สี่ การเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการ และ ห้า ภาพรวมแนวโน้มของ การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	88

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	5
ภาพที่ 2.1 กระบวนการในการวางแผน.....	28
ภาพที่ 2.2 กระบวนการวางแผนของเคมมิ่ง.....	30
ภาพที่ 2.3 แนวคิดพื้นฐานการบริหารและการจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน	32
ภาพที่ 2.4 โครงสร้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา.....	40
ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการทดสอบแบบสอบถาม	48
ภาพที่ 4.1 คำสถิติสรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	83
ภาพที่ 5.1 ภาพรวมปัญหา สาเหตุ และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	109

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง จากการศึกษาโดยตรงจากคณะกรรมการกระจายอำนาจทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักของการบริหาร และตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 44 ที่ให้อำนาจในการพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับงบประมาณและการดำเนินการทางงบประมาณของผู้อำนวยการสถานศึกษา รวมตลอดถึงหลักการทำให้สถานศึกษามีอำนาจทำนิติกรรมสัญญาในวงเงินงบประมาณที่ได้รับอนุมัติแล้ว การพิจารณาความดีความชอบ การพัฒนาและการดำเนินการทางวินัยกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เหล่านี้สอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management หรือ SBM) ซึ่งเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ มาตรา 40 ยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ ในการศึกษาครั้งนี้ จะกล่าวถึงเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 บัญญัติให้สถานศึกษาบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยใช้หลักการ ดังนี้ (1) การบริหารที่มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจในการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (2) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (participation) ของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ในรูปของคณะกรรมการ (3) การบริหารจัดการต้องตอบสนองและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด เช่นนี้ สอดคล้องกับบทความสรุปคำบรรยายพิเศษ

เรื่อง School – Based Management โดย ยิง ชอง เซ็ง (Yin Cheong Cheng) กล่าวว่า หัวใจของการบริหารสถานศึกษาแบบ SBM คือการบริหารจัดการตามความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ร่วมคิด (thinking) ร่วมตัดสินใจ (decision making) ร่วมทำ (implementing) และร่วมประเมิน (evaluating) โดยมุ่งหวังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษา ความจำเป็นที่ชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เนื่องจากชุมชนจะรู้ว่าเขาและลูกหลานของเขาต้องการอะไรจากระบบการศึกษา และการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาข้อมก่อนให้เกิดความรู้สึกมีอำนาจ และมีความรู้สึก รับผิดชอบต่อชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ สิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การดำเนินงานด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

การที่สถานศึกษาจะสามารถบริหารจัดการทั้ง 4 ด้านให้สำเร็จจำเป็นต้องใช้ “แผนปฏิบัติราชการ” เป็นเครื่องมือดำเนินงานในสถานศึกษา ในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการนั้นจะต้องดำเนินการโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะต้องร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติราชการซึ่งประกอบด้วยกระบวนการวางแผนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ (2) การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ และ (3) การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ

จากรายงานสรุปผลการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2548 พบว่า สถานศึกษาเกือบทุกแห่งมีแผนกลยุทธ์ (แผนปฏิบัติราชการระยะ 4 - 5 ปี) และมีแผนปฏิบัติราชการประจำปีการศึกษาหรือประจำปีงบประมาณ (แผนปฏิบัติราชการระยะ 1 ปี) โครงการในแผนดังกล่าวครอบคลุมภารกิจในการจัดการศึกษา และสามารถดำเนินการตามแผนได้สำเร็จและทันเวลาอยู่ในระดับพอใช้ แต่พบว่า กระบวนการวางแผนของโรงเรียนยังใช้สารสนเทศในด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดทำแผนปฏิบัติราชการและการดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการค่อนข้างน้อย กระบวนการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเพื่อกำหนดทิศทางในอนาคตยังดำเนินการได้ไม่ค่อยเหมาะสมในหลายแห่ง โดยเฉพาะกระบวนการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วมยังดำเนินการได้ไม่คึกคักในหลายแห่ง ส่งผลให้โครงการและกิจกรรมจำนวนหนึ่งไม่สนองต่อมาตรฐานการศึกษา อีกทั้งองค์ประกอบของแผนขาดส่วนสำคัญ เช่น วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ หรือกำหนดตัวชี้วัดไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นอกจากนี้แล้ว กระบวนการนำแผนไปใช้ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 2548: 1)

ในส่วนของการมีส่วนร่วม มานิต แก้วมทิษฐ์ (2549) ได้กล่าวถึงปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า ในการวางแผนปฏิบัติราชการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่เกินกว่าร้อยละ 50 มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนค่อนข้างน้อย ทั้งในกระบวนการจัดทำแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ ยิ่งไปกว่านั้น กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดให้มีส่วนร่วมมักจะเป็นการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรับทราบแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่สถานศึกษาจะดำเนินการในรอบปี และผลการดำเนินงานที่ผ่านจะมีเพียงส่วนน้อยที่คณะกรรมการสถานศึกษาจะได้ร่วมวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและศักยภาพของโรงเรียน เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์การดำเนินงาน พัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชนได้อย่างแท้จริง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยครอบคลุมเรื่องการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน การเปรียบเทียบการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน รวมทั้งภาพรวมแนวโน้มการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาครั้งนี้ไม่เพียงมีประโยชน์ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น แต่ยังมีประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาและประชาชนอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 4 ข้อ ดังนี้

2.1 การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี เขต 1

2.2 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี เขต 1

2.3 เปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี เขต 1 ในปัจจุบันกับในอดีต และกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น รวมทั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี เขต 1

2.4 ภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้เป็นวิชาการที่มีระบบมีขอบเขตและมีทิศทางที่ชัดเจน ผู้ศึกษา
จึงนำกระบวนการวางแผนของเดมมิง (Deming) ที่เรียกว่า วงจรเดมมิง (The Deming Cycle)
(ออนไลน์) สืบค้นวันที่ 20 กรกฎาคม 2549 <http://www.google.co.th/search?hl=th&q=deming+cycle&meta=> มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ วงจรเดมมิงประกอบด้วย 4 ขั้นตอน
ได้แก่ (1) การวางแผน (Plan-P) หมายถึง การทำงานใด ๆ ต้องมีขั้นการวางแผน เพราะทำให้มีความ
มั่นใจว่าทำงานได้สำเร็จ (2) การปฏิบัติ (Do-D) เป็นขั้นตอนการลงมือปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ
ที่วางไว้ (3) การตรวจสอบ (Check-C) เป็นขั้นของการประเมินการทำงานว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้
หรือไม่ มีเรื่องอะไรปฏิบัติได้ตามแผน มีเรื่องอะไรที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแผนหรือปฏิบัติแล้ว
ไม่ได้ผล การตรวจสอบนี้จะได้สิ่งที่สำเร็จตามแผน และสิ่งที่ เป็นข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข และ
(4) การปรับปรุงแก้ไข (Action-A) เป็นขั้นของการนำข้อบกพร่องมาวางแผนเพื่อการปฏิบัติการแก้ไข
ข้อบกพร่องแล้วลงมือแก้ไข ซึ่งในขั้นนี้อาจพบว่าประสบความสำเร็จ หรืออาจพบว่ามีข้อบกพร่อง
จำเป็นต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม ผู้ศึกษาได้ปรับกระบวนการวางแผนของเดมมิงดังกล่าว โดยปรับเหลือเพียง
3 ขั้นตอน เพราะขั้นตอนที่ 3 และ 4 นั้น อาจรวมเป็นขั้นตอนเดียว คือ ขั้นตอนการประเมินผลได้
โดยทั้ง 3 ขั้นตอนที่ปรับใหม่ ประกอบด้วย (1) การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ (planning) (2) การปฏิบัติ
ตามแผนปฏิบัติราชการ (acting) และ (3) การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ (evaluating)

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยขึ้น โดยกรอบแนวคิดที่นำมาใช้
ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ คือ กระบวนการวางแผน ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน
ดังกล่าว และตัวแปรตาม คือ การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระบวนการวางแผน

1. การจัดทำแผนปฏิบัติการ (planning)

- 1.1 คณะกรรมการฯ ได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะหรือความรู้ความชำนาญด้านการวางแผน
- 1.2 คณะกรรมการฯ ได้มีการจัดทำข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน
- 1.3 คณะกรรมการฯ ได้มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในแผนปฏิบัติการ
- 1.4 คณะกรรมการฯ ได้จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเหมาะสมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ

2. การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ (acting)

- 2.1 คณะกรรมการฯ ได้สร้างความเข้าใจกับคณะกรรมการฯ ด้วยกันเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการที่ได้รับการเห็นชอบแล้ว
- 2.2 คณะกรรมการฯ ได้รับมอบหมายให้นำแผนงาน/โครงการไปปฏิบัติให้เกิดผล
- 2.3 คณะกรรมการฯ ได้กำกับ ติดตามให้สถานศึกษานำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติตามปฏิทินที่กำหนด
- 2.4 สถานศึกษาและคณะกรรมการฯ ได้ร่วมกันปรับปรุงและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ

3. การประเมินผลตามแผนปฏิบัติการ (evaluating)

- 3.1 คณะกรรมการฯ ได้ร่วมกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- 3.2 คณะกรรมการฯ ได้จัดทำเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ
- 3.3 คณะกรรมการฯ ได้ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการประเมินผลตามแผนปฏิบัติการ
- 3.4 สถานศึกษาและคณะกรรมการฯ ได้ร่วมกันสรุปผล

การบริหารจัดการ
ด้านการมีส่วนร่วม
ในการวางแผน
ของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวแปรอิสระ



ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

4. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้เป็นการนำวัตถุประสงค์การวิจัยข้างต้นมาขยายความ โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 3 หัวข้อ ตามลำดับ ได้แก่ ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านพื้นที่ และ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในเรื่อง การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนในปัจจุบันกับในอดีต และกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น รวมทั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวบูรณ์ เขต 1

ทั้งนี้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 บท แต่ละบทมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์การวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อจำกัดในการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ แนวคิดเกี่ยวกับมีส่วนร่วม (ตัวแปรตาม) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวางแผน (ตัวแปรอิสระ) แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ตลอดจน โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ระยะเวลาทำการวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการ

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางและภาพประกอบ

บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งเน้นที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 5 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอดอนสัก อำเภอเกาะสมุย อำเภอเกาะพะงัน รวมทั้งสิ้น 153 โรงเรียน

4.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.3.1 ด้านประชากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,635 คน

- 1) สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 43 โรงเรียน ละ 15 คน
- 2) สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 110 โรงเรียน ละ 9 คน

4.3.2 กลุ่มตัวอย่าง สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

5. ข้อจำกัดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เน้นเฉพาะด้านกระบวนการวางแผนซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ (1) การจัดทำแผนปฏิบัติการ (2) การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ (3) การประเมินผลตามแผนปฏิบัติการ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยและขอบเขตของการวิจัยข้างต้นเท่านั้น โดยไม่ได้ศึกษาด้านอื่น ๆ เช่น ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ตลอดจนด้านการระดมทุนและทรัพยากรในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะข้อจำกัดด้านเวลาและด้านงบประมาณ

อนึ่ง ตัวแปรย่อยของตัวแปรอิสระในหัวข้อกรอบแนวคิดการวิจัยนั้นตามความเป็นจริงจะมีมากกว่านี้ในการเลือกตัวแปรย่อยครั้งนี้ไม่ได้นำหลักสถิติมาใช้ในการเลือกตัวแปรย่อยแต่อย่างใด แต่เป็นการเลือกมาจากการทบทวนวรรณกรรมซึ่งอาจจะมีคลาดเคลื่อนไปบ้าง อย่างไรก็ตาม ได้ใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach) มาทดสอบในภาพรวม ซึ่งได้ค่าเกิน 0.70 ก็ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือและนำไปใช้ในแบบสอบถามได้

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้ทราบและเข้าใจความหมายของคำที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เหมือนกันหรือไปในทิศทางเดียวกัน จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดความหมายของคำหรือนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ไว้ ดังนี้

6.1 การบริหารจัดการ (Management Administration) หมายถึง การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกระบวนการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ (2) ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ (3) ขั้นตอนการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมดำเนินการและร่วมกันประเมินผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีสถานศึกษาเป็นผู้นำในการประสานงานเพื่อร่วมกันพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติ และประเมินผล ในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผน ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ และการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ และต้องเป็นไปในทิศทางเพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ ทั้งนี้ได้จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างหรือปัจจัยที่เป็นกรอบแนวคิดที่นำมาศึกษาวิเคราะห์

6.3 การวางแผน หมายถึง ลำดับขั้นตอนในการวางแผน ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ และการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

6.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายกระทรวง ให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ตามหลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ในที่นี้ หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1 เท่านั้น

6.5 การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ หมายถึง การเตรียมการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการวางแผน กำหนดโครงสร้าง กลไกการทำงาน รวบรวมข้อมูลที่เป็น กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษา

6.6 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ หมายถึง การนำแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการไปดำเนินการตามขั้นตอนและระยะที่กำหนด การประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง การให้ความช่วยเหลือ แนะนำในการปฏิบัติงานและการกำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงาน โดยทุกขั้นตอนเน้นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.7 การประเมินผลแผนปฏิบัติการ หมายถึง การประเมินผลการปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการติดตามผลการปฏิบัติงาน รวบรวมปัญหาอุปสรรค ผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติตามแผน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ องค์ความรู้ใหม่ ประโยชน์ในทางวิชาการ และประโยชน์ในทางปฏิบัติ

7.1 องค์ความรู้ใหม่

การศึกษานี้จะช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือสร้างความรู้ทางวิชาการใหม่ให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้ทราบและเข้าใจการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ปัญหา แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน เปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนในปัจจุบันกับในอดีต และกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น รวมทั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

7.2 ประโยชน์ในทางวิชาการ

7.2.1 ช่วยให้ได้ความรู้และความเข้าใจความรู้ทางวิชาการในเรื่องการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.2.2 ช่วยให้ได้แนวทางในการพัฒนาความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.2.3 เป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยทำนองเดียวกันนี้

7.2.4 ในส่วนของประชาชนหากนำไปศึกษาจะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจว่า การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาส่งผลต่อการจัดการศึกษาอย่างไร

7.3 ประโยชน์ในทางปฏิบัติ

7.3.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถาบันการศึกษาจะได้รับประโยชน์จากการศึกษานี้โดยอาจนำข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะไปใช้ประโยชน์ เช่น นำไปใช้

เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.3.2 ในส่วนของสถานศึกษานำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำ
แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

7.3.3 ในส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะเห็นความสำคัญ
ของการมีส่วนร่วมในการวางแผน เข้าใจบทบาท และปฏิบัติตนในฐานะกรรมการสถานศึกษาได้
อย่างถูกต้องเหมาะสม

7.3.4 ในส่วนของผู้ปกครอง ชุมชน จะได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการให้การ
สนับสนุน ด้านทรัพยากรที่ต้องใช้ในกระบวนการวางแผน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในทางปฏิบัติของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง "การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน" สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผู้ศึกษาได้ศึกษาวรรณกรรมหรือแนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบว่ามีเรื่องใดเรื่องหนึ่งมีแนวคิดอย่างไร เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย สร้างแบบสอบถามรวมตลอด ทั้งอภิปรายผล และเสนอแนะต่อไป สำหรับหัวข้อที่จะนำเสนอในบทนี้มีจำนวน 5 หัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (ตัวแปรตาม)
3. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวางแผน (ตัวแปรอิสระ)
4. แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน
5. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน เปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันกับในอดีต และกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น รวมทั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้ศึกษาจึงได้นำแนวคิดการบริหารจัดการและการบริหารที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกันมาเสนอ ดังต่อไปนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2523: 5-6) กล่าวไว้ว่า คำว่า การบริหารนิยมใช้กับการบริหารราชการหรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ซึ่งมีศัพท์บัญญัติว่ารัฐประศาสนศาสตร์ (public administration) และคำว่า การจัดการ (management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน หรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ และยังให้ความหมายการบริหารไว้ว่า การบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ ดังนี้

- 1) การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
- 2) การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบ
- 3) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
- 4) การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
- 5) การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล
- 6) การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล กล่าวคือ ความร่วมมือ (collective mind)

จะก่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (group cooperation) อันจะนำไปสู่พลังของกลุ่ม (group effort) ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์

- 7) การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล
- 8) การบริหารมีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์
- 9) การบริหาร ไม่มีตัวตน (intangible) แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

อนันต์ เกตุวงศ์ (2523: 27) ให้ความหมายการบริหาร ว่าเป็นการประสานความพยายามของมนุษย์ (อย่างน้อย 2 คน) และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดผลตามต้องการ

ดิน ปรัชพฤทธิ (2535: 8) มองการบริหารในลักษณะที่เป็นกระบวนการ โดยหมายถึงกระบวนการนำเอาการตัดสินใจและนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจหมายถึงเกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

ธงชัย สันติวงษ์ (2539: 26) ให้ความหมายว่า การจัดการหรือการบริหาร หมายถึงภาระหน้าที่ของผู้นำกลุ่มซึ่งจะต้องจัดการให้ทรัพยากรทั้งที่เป็นตัวตนและวัตถุสามารถประสานเข้าด้วยกันเพื่อร่วมกันทำงาน เพื่อเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพได้ และขณะเดียวกันก็ต้องจัดการนำองค์กรให้มีสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกได้อย่างดีที่สุด

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2548: 5) กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการ (management administration) การบริหารการพัฒนา (development administration) แม้กระทั่งการบริหารการบริการ (service administration) แต่ละคำมีความหมายคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันที่เห็นได้อย่างชัดเจนมีอย่างน้อย 3 ส่วน คือ หนึ่ง ส่วนเป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานภาครัฐที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ นำมาใช้ในการปฏิบัติราชการเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ

สอง มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การคิด (thinking) หรือการวางแผน (planning) การดำเนินงาน (acting) และการประเมินผล (evaluating) และ สาม มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น สำหรับส่วนที่แตกต่างกัน คือ แต่ละคำมีจุดเน้นต่างกัน กล่าวคือ การบริหารจัดการเน้นเรื่องการนำแนวคิดการจัดการของภาคเอกชนเข้ามาใช้ในการบริหารราชการ เช่น การมุ่งหวังผลกำไร การแข่งขัน ความรวดเร็ว การตลาด การประชาสัมพันธ์ การจูงใจด้วย ค่าตอบแทน การลดขั้นตอน และการลดพิธีการ เป็นต้น ในขณะที่การบริหารการพัฒนาให้ความสำคัญ เรื่องการบริหารรวมทั้งการพัฒนานโยบาย แผน แผนงาน โครงการ (policy, plan, program, project) หรือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ ส่วนการบริหารการบริการเน้นเรื่องการอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ประชาชน

เฟรดเดอริค ดับบลิว. เทเลอร์ (Frederick W. Taylor อ้างใน สมพงษ์ เกษมสิน 2523: 27) ให้ความหมายการบริหารไว้ว่า งานบริหารทุกอย่างจำเป็นต้องกระทำโดยมีหลักเกณฑ์ ซึ่งกำหนดจากการวิเคราะห์ศึกษาโดยรอบคอบ ทั้งนี้ เพื่อให้มีวิธีที่ดีที่สุดในอันที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตมากยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ปีเตอร์ เอฟ. ดร๊อคเกอร์ (Peter F. Drucker อ้างใน สมพงษ์ เกษมสิน 2523: 6) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพองค์กรที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์กรที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์กร ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่น ๆ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัสดุ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการ ออกจำหน่ายและตอบสนองความพอใจให้กับสังคม

แฮร์โวลด์ คูนต์ซ์ (Harold Koontz อ้างใน สมพงษ์ เกษมสิน 2523: 6) ให้ความหมายของการจัดการ หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ เป็นอุปกรณ์การจัดการนั้น

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร และการบริหารจัดการนั้นมีความหมายใกล้เคียงและคล้ายคลึงกัน อาจใช้แทนกันได้ สำหรับคำว่า การบริหารจัดการ ในที่นี้หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานตามระบบที่วางไว้ โดยความร่วมมือร่วมใจของบุคคลภายในองค์กร ร่วมกันคิด ร่วมกันดำเนินงานและร่วมประเมินผล มีการจัดการทรัพยากร คน วัสดุ อุปกรณ์ และสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันก็ต้องจัดการนำองค์กรให้สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมตลอดจนความพึงพอใจของผู้รับบริการ

ดังนั้น การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกระบวนการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ 2) ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ และ 3) ขั้นตอนการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมดำเนินการและร่วมกันประเมินผลของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีสถานศึกษาเป็นผู้นำในการประสานงานเพื่อร่วมกันพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (ตัวแปรตาม)

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 2 หัวข้อ ได้แก่ ความหมายของการมีส่วนร่วม และแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

นักบริหาร นักวิชาการและผู้รู้ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในแง่ต่าง ๆ ดังนี้

ซุมสค์คี่ อินทร์รักษ์ (2531: 48) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม คือ การให้สมาชิกทุกคนในองค์การหรือหน่วยงานเดียวกัน ได้กระทำกิจกรรมร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่ทุกคนคาดหวังและประสบผลสำเร็จ บุคลากรทุกระดับในหน่วยงานต้องร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกัน มีความรู้สึกผูกพัน ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ ต้องปฏิบัติงานอย่างมีเป้าหมายและทิศทางเดียวกัน

ติน ปรัชญพฤทธิ (2533: 624) ได้สรุปว่า การให้มีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปเกี่ยวข้องกับทางเลือกตั้งหรือเข้าไปมีส่วนมีเสียงในการกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนการเข้าไปพิจารณาคุณผลกระทบของนโยบาย เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงเป็นนโยบายครั้งใหม่ต่อไป

สมยศ นาวิการ (2545: 1) ให้ความหมายไว้ว่า การให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา ต้องการให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจขององค์กร

อาร์นสไตน์ (Amstein 1969 อ้างใน ติน ปรัชญพฤทธิ 2533: 622-623) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพนั้น ผู้เข้าไปมีส่วนร่วมจะต้องมีอำนาจและการควบคุมอย่างแท้จริงในอันที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้บังเกิดผลขึ้นมา มิใช่เพียงแต่เข้าไปมีส่วนร่วมเฉย ๆ โดยมีได้อะไรเป็นการตอบแทนความเหนื่อยยาก

พาร์รี (Parry 1972: 3–16 อ้างใน ดิน ปรัชญพฤทธิ 2533: 623) ได้เสนอว่า การให้มีส่วนร่วม หมายถึง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถวัดได้จากวิธีการให้มีส่วนร่วม ความหนักเบาของการให้มีส่วนร่วมและคุณภาพของการให้มีส่วนร่วม

สรุป จากความหมายของการมีส่วนร่วมตามทัศนะของบุคคลดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้สมาชิกทุกคนในองค์กรหรือหน่วยงาน ได้ร่วมคิด ร่วมทำกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่โดยสมาชิกทุกคนจะต้องมีอำนาจในการตัดสินใจและควบคุมงานที่รับผิดชอบอย่างแท้จริง โดยทุกคนมีความรู้สึกผูกพันในฐานะเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายและมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกันในความสำเร็จและความล้มเหลวของงาน ทั้งนี้ต้องเป็นไปในทิศทางเพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ

2.2 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

หัวข้อนี้แบ่งย่อยเป็น 4 เรื่อง ตามลำดับได้แก่

2.2.1 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

2.2.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

2.2.3 ประเภทของการมีส่วนร่วม

2.2.4 รูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา

2.2.1 **ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม** มีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

จักรกฤษณ์ เข้มสรวล (2545: 29–30) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1) เป็นการช่วยสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันเป็นการรวมพลังของบุคคลในกลุ่มและเป็นการรวมพลังของบุคคลในองค์กรทั้งองค์การ

2) ช่วยให้ทราบถึงความต้องการขององค์กรทั้งหมด แทนที่จะเป็นการเน้นหรือให้ความสำคัญเฉพาะหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง

3) ช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น โดยช่วยลดคน ลดงาน การย้ายงาน การหยุดงาน และความเลื่อยชาในการปฏิบัติงานให้น้อยลง

4) ช่วยลดความขัดแย้งและบรรเทาการต่อต้านจากพนักงานระดับต่ำในการปฏิบัติให้น้อยลง กระตุ้นเตือนให้คนอุทิศร่างกายแรงใจให้แก่งานมากขึ้น

5) ช่วยสร้างบรรยากาศชวนใจให้ทำงาน และช่วยทำให้สุขภาพจิตของคณงานดีขึ้น

6) เป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตขององค์การให้มีปริมาณสูงและคุณภาพดีขึ้น

7) เป็นการสร้างสรรค์ประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นซึ่งกันและกันอย่างมั่นคง
 8) เป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน โดยเฉพาะต้นทุนในการผลิตจะมีการใช้ทรัพยากรขององค์การอย่างทะนุถนอมเพราะทำให้พนักงานเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ

9) เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา เหตุว่าสมาชิกขององค์การหรือหัวหน้างานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานนั้น เกิดความรู้สึกรับผิดชอบด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในการควบคุมให้น้อยลง และทำให้ผลของงานดียิ่งขึ้น สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2545: 9-10) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิดและอภิปรายร่วมกัน ระหว่างผู้เกี่ยวข้องทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดเพียงคนเดียว

2) การมีส่วนร่วมในการบริหารมีผลในทางจิตวิทยา คือ ทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลงในขณะที่เดียวกันก็จะเกิดการยอมรับมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการที่ผู้บริหารสามารถใช้ทดสอบว่าสิ่งที่ตนเองรู้ตรงกับสิ่งที่ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชารู้หรือไม่

3) เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่คิดว่า สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4) เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสได้ใช้ความสามารถ และทักษะในการทำงานร่วมกัน เกิดความมีน้ำใจ (team spirit) และความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น

5) การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้น และส่งเสริมให้การปรับปรุงงานมีความเป็นไปได้สูงตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้นด้วย

จากที่กล่าวมา การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีประโยชน์คือจะช่วยให้งานขององค์การดำเนินไปด้วยดี เนื่องจากการมีส่วนร่วมทำให้เกิดความสามัคคี สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม สามารถเพิ่มผลผลิตและทำให้คุณภาพของผลผลิตสูงขึ้น นำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร

2.2.2 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

เพทแมน (Pateman 1976: 14-18 อ้างใน ดิน ปรัชญพฤทธิ 2533: 642-643) ได้แบ่งทฤษฎีการมีส่วนร่วมไว้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) ทฤษฎีความเป็นผู้แทนของผู้บริหารและถือได้ว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือถอดถอนเป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับการบริหารงานดี ทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวางโครงสร้างสถาบันเพื่อเป็นเครื่องมือในการให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น เช่น การเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งโดยคะแนนลับ และการประชุมปรึกษาหารือประจำปี จะเห็นได้ว่าการให้มีส่วนร่วมตามนัยของทฤษฎีนี้ มิได้เปิดโอกาสให้บุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริง ผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจ ได้แก่ บรรดาผู้บริหารต่าง ๆ ที่เสนอตัวเข้ามาสมัครรับการเลือกตั้ง ส่วนบุคลากรนั้นเป็นเพียงไม้ประดับเท่านั้น

2) ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบให้มีส่วนร่วมตามแนวคิดของทฤษฎีนี้ การให้มีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแต่การเข้าไปพิจารณาเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้บริหารเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางแผนนโยบาย ยิ่งกว่านั้นทฤษฎีนี้ยังมองการให้มีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษา และพัฒนาการกระทำทางการเมืองและสังคมที่มีความรับผิดชอบคือการ ไม่ยอมให้มีส่วนร่วมนับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของบุคลากร

สรุปจากทฤษฎีของการมีส่วนร่วม ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าการใช้ทฤษฎีของการให้มีส่วนร่วมแบบใดขึ้นอยู่กับนโยบายและวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของหน่วยงานนั้นเป็นหลัก ดังนั้น ในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะเรื่องวางแผน ผู้เกี่ยวข้องควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนให้มากด้วย เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ

2.2.3 ประเภทของการมีส่วนร่วม ได้แบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

ฮาลมอนด์และโคลแมน (Almond and Coleman 1960: 20-25 อ้างใน ดิน ปรัชญพฤทธิ 2533: 625) ได้แบ่งประเภทของการให้มีส่วนร่วมไว้ 3 ประเภท ดังนี้

- 1) การให้มีส่วนร่วมโดยอาศัยเทือกเถาเหล่ากอและชื่อเสียง การให้มีส่วนร่วมประเภทนี้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมประเภทนี้เน้นนามสกุลเป็นหลัก มิใช่การพิจารณาจากผลงาน
- 2) การให้มีส่วนร่วมแบบเลือกที่รักมักที่ชัง การให้มีส่วนร่วมประเภทนี้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมจะได้รับการปฏิบัติตอบที่แตกต่างกันไปโดยไม่เสมอหน้ากัน
- 3) การให้มีส่วนร่วมแบบสากล การให้มีส่วนร่วมประเภทนี้สมาชิกทุกคนจะมีสิทธิเท่าเทียมกันและได้รับการปฏิบัติตอบอย่างยุติธรรมเสมอหน้ากันหมด

เบอร์ค (Burke 1968: 288–292 อ้างใน ดิน ปรัชญาพุทธ 2533: 626)

ได้แบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมไว้ 5 ประเภท ดังนี้

1) การให้มีส่วนร่วมโดยอาศัยกลยุทธการศึกษา การให้มีส่วนร่วมประเภทนี้แทบจะเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมไม่ได้เลย ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารมองบุคลากรที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้น เป็นคนที่โง่เขลา ฉะนั้น ผู้บริหารจึงหลอกล่อให้เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อที่ผู้บริหารจะได้ให้การศึกษาให้บุคลากรเป็นคนที่มีความรู้

2) การให้มีส่วนร่วมโดยอาศัยกลยุทธการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การมีส่วนร่วมประเภทนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้เข้ามามีส่วนร่วมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเสียใหม่ หลังจากได้เข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่ม

3) การให้มีส่วนร่วมโดยอาศัยกลยุทธของการเพิ่มเติมจำนวนผู้ปฏิบัติงาน ในกรณีนี้ผู้บริหารหรือองค์กรขาดกำลังคน ฉะนั้นจึงยอมให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้ปฏิบัติงานแทนจำนวนบุคลากรที่ยังขาดอยู่ การยอมให้มีส่วนร่วมในแง่นี้ จึงเท่ากับว่าผู้บริหารหรือองค์กร กำลังใช้บุคลากรเป็นเครื่องช่วยในการปฏิบัติงาน

4) การให้มีส่วนร่วมโดยอาศัยกลยุทธการดึงผู้อื่นเข้ามาเป็นสมัครพรรคพวก ในกรณีนี้ผู้บริหารพยายามจะให้บุคลากรที่หัวคือ ได้กลายมาเป็นพรรคพวกของตน

5) การให้มีส่วนร่วมโดยอาศัยกลยุทธอำนาจของชุมชน ในกรณีนี้ผู้บริหารจะพยายามดึงเอาผู้ที่มีอิทธิพลและจำนวนผู้คนที่คิดว่าจะอยู่กับฝ่ายตนให้มาเป็นพรรคพวกของตนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

จากประเภทของการให้มีส่วนร่วม ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าในการใช้การมีส่วนร่วมประเภทใดนั้น ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปฏิบัติงานในขณะนั้น ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องควรจะต้องทราบและเข้าใจถึงทฤษฎีของการมีส่วนร่วม รวมทั้งประเภทของการมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ เพื่อจะได้เลือกว่าจะนำการมีส่วนร่วมประเภทใดมาใช้เพื่อให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

2.2.4 รูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารสามารถสร้างความรู้สึที่ดีในการปฏิบัติงาน และเป็นการเปิด โอกาสให้ผู้ปฏิบัติได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานและต่อหน่วยงานได้อย่างเต็มที่ สำหรับรูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา มีดังนี้

อุดมสิทธิ์ จิตรวิจารณ์ (2545: 33-34) ได้เสนอแบบของการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนแบบชายขอบ เป็นลักษณะการร่วมมือหรือการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและชุมชนที่มีข้อจำกัดเนื่องจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่าง 2 ฝ่าย

2) การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนแบบเป็นบางส่วนเป็นการเข้ามาเกี่ยวข้องกับประชาชนในระดับความเข้มข้นมากกว่าแบบชายขอบ ในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นตัวแทนของผู้ปกครองและชุมชน ที่รัฐถือว่าเป็นนโยบายสำคัญซึ่งสามารถสร้างความชอบธรรมในการจัดการศึกษาของไทย

3) การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนแบบสมบูรณ์ เป็นการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชน โดยทั้งสองฝ่ายร่วมกันอย่างเข้มข้นและเท่าเทียมกัน ต่างฝ่ายต่างมีอิทธิพลต่อกิจกรรมร่วมกัน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมได้เต็มที่ และร่วมรับประโยชน์ตามกลไกทางสังคม สิทธิ และอำนาจของประชาชน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538 อ้างใน สัมฤทธิ์ กางเพ็ง 2545: 10) ได้เสนอไว้ 4 รูปแบบ คือ

1) การปรึกษาหารือ (consultative management) เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปแบบของคณะกรรมการ (committee) เช่น คณะกรรมการโครงการ คณะกรรมการดำเนินงาน คณะกรรมการเฉพาะกิจ หรือคณะกรรมการที่เรียกชื่ออย่างอื่น รูปแบบนี้เป็นการกระจายอำนาจการบริหารและการตัดสินใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานมีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินการด้วยระบบการปรึกษาหารือนี้เหมาะสำหรับใช้กับผู้บริหารระดับต้นขึ้นไปโดยการมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะกรรมการ ประธานโครงการ ประธานคณะกรรมการหรือกรรมการ เป็นต้น

2) กลุ่มคุณภาพ (QC circles) เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปของกลุ่มบุคคล 3-10 คน ที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกัน รูปแบบกลุ่มคุณภาพนี้เหมาะสำหรับใช้กับผู้ปฏิบัติงานระดับปฏิบัติหรือระดับหัวหน้างานเพราะเป็นการฝึกฝนและเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน เพื่อค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหาหาสาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งมีกระบวนการในการบริหารกลุ่มสร้างคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือ P (plan) การวางแผน D (do) การปฏิบัติ C (check) การตรวจสอบ และ A (action) การปรับปรุงแก้ไข หรือ PDCA นั่นเอง อย่างไรก็ตามระบบกลุ่มคุณภาพจะใช้ได้ผลดีก็ต่อเมื่อมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิค QC และการใช้กระบวนการกลุ่มให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง และที่

สำคัญที่สุดคือความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานต้องอยู่ในเกณฑ์สูง จึงจะสามารถนำระบบกลุ่มคุณภาพนี้มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3) ระบบข้อเสนอแนะ (suggestion system) เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ได้ผลมากในทางปฏิบัติ คือ จะต้องมีการพิจารณาข้อเสนอแนะ มีหน้าที่ในการประเมินข้อเสนอแนะจากแบบฟอร์มต่าง ๆ นั้นว่าเป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพียงใดความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมีมากน้อยแค่ไหนและสมควรดำเนินการตามข้อเสนอแนะหรือไม่ แล้วนำเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาดำเนินการต่อไป และถ้าข้อเสนอแนะใดมีการนำไปปฏิบัติ ควรมีการประชาสัมพันธ์และพิจารณาให้ผลตอบแทนเป็นรางวัลหรือผลตอบแทนอื่น ๆ ตามที่หน่วยงานกำหนด ซึ่งรูปแบบนี้เหมาะสำหรับใช้กับผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ อาจจะเสนอความคิดเห็นคนเดียวหรือมากกว่าก็ได้และจะได้ผลดีก็ต่อเมื่อหนึ่งนโยบายเป้าหมายขององค์กรต้องชัดเจน สองความพึงพอใจในการปฏิบัติงานต้องอยู่ในระดับสูง สามการกำหนดผลตอบแทนที่จะให้แก่ผู้เสนอความคิดจะต้องสร้างความรู้สึกว่าคุ้มค่า และมีผลทางจิตใจ สี่ระบบและขั้นตอนการพิจารณานั้นจะต้องรวดเร็ว มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแน่นอน ชัดเจน ตลอดจนการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เสนอความคิดได้ทราบอย่างรวดเร็ว พร้อมเหตุผล และห้าควรมีการประชาสัมพันธ์หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการใช้แบบฟอร์มข้อเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

4) ระบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนเป็นเจ้าของกิจการ (employee ownership plan) รูปแบบนี้พบมากในการบริหารกิจการของบริษัท หน่วยงานเอกชน หรือรัฐวิสาหกิจ โดยการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับมีส่วนเป็นเจ้าของกิจการด้วยการลงทุนซื้อหุ้นของบริษัทหรือบริษัทอาจจ่ายโบนัสส่วนหนึ่งเป็นหุ้นเรือนหุ้นในแต่ละปี จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจการเอง และมีความรู้สึกผูกพันในการปฏิบัติงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนกัน ดังนั้น ในรูปแบบนี้ผู้บริหารอาจนำมาประยุกต์ใช้โดยการสร้างบรรยากาศให้เกิดความรู้สึกการเป็นเจ้าของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายพึงพอใจที่จะมีส่วนร่วมให้มากที่สุด

รูปแบบของการมีส่วนร่วมตามที่กล่าวข้างต้น พอสรุปได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมชนิดมี 3 รูปแบบ คือ
 - 1.1 การมีส่วนร่วมแบบชายขอบ
 - 1.2 การมีส่วนร่วมแบบบางส่วน
 - 1.3 การมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์

2. การมีส่วนร่วมชนิดมี 4 รูปแบบ คือ

2.1 การปรึกษาหารือ

2.2 กลุ่มคุณภาพ

2.3 ระบบข้อเสนอแนะ

2.4 ระบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ

ดังนั้น สถานศึกษาจะใช้รูปแบบใดของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นอยู่กับข้อจำกัดของบทบาทหน้าที่และศักยภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสภาพของสถานศึกษา

สรุป การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็คือ การคิดตัดสินใจลงมือปฏิบัติ และประเมินผล ในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผน ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำแผนปฏิบัติการ การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ และการประเมินผลแผนปฏิบัติการ และต้องเป็นไปในทิศทางเพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ

3. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวางแผน (ตัวแปรอิสระ)

หัวข้อนี้แบ่งย่อยเป็น 3 เรื่อง ตามลำดับได้แก่

3.1 ความหมายของการวางแผน

3.2 กระบวนการวางแผน

3.3 กระบวนการวางแผนในรูปของคณะกรรมการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

3.1 ความหมายของการวางแผน

ได้มีผู้ให้นิยามของการวางแผน ไว้ดังนี้ คือ

พจนัส หันนาคินทร์ (2526: 27) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน หมายถึง การตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไร และความต้องการที่ใช้หน่วยงานย่อยประสานกันอย่างไร เพื่อให้งานของส่วนรวมดำเนินไปอย่างราบรื่น

วิระพล สุวรรณนันต์ (2526: 1-2) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน หมายถึง การเลือกสรรและการสร้างความสัมพันธ์ของข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตลอดจนการตั้งสมมติฐานและใช้สมมติฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอนาคตเพื่อที่จะสรรหาและจัดรูปของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เชื่อว่าจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้

อนันต์ เกตุวงศ์ (2541: 4) ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนที่ถูกกำหนดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สงวน ช้างฉัตร (2529: 2) ได้ให้ความหมายของการวางแผน คือ กระบวนการ ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการที่ประเทศกำลังเผชิญอยู่ โดยแยกปัญหาทางการศึกษาที่สำคัญและต้องการดำเนินการแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปในอนาคต โดยการตั้งวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการพัฒนาโดยคำนึงถึงทรัพยากรของประเทศและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และผลตอบแทนที่ประชาชนจะได้รับการศึกษาและพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อให้งานสำเร็จและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ลีลา สีนานุเคราะห์ (2530: 71) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน คือ กิจกรรมหรืองานที่กำหนดวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางสำหรับดำเนินการ

ประชุม รอดประเสริฐ (2533: 89) การวางแผนเป็นกระบวนการที่บุคคลหรือหน่วยงานได้กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าเพื่อปฏิบัติงานในอนาคต

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2534: 23) การวางแผน คือ กระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างปัจจุบันเข้ากับอนาคต เพื่อการแก้ไขสาเหตุของปัญหาตามเป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วยกลยุทธ์ที่ริเริ่มขึ้นหรือกลยุทธ์ที่เคยใช้ได้ผลมาแล้ว พร้อมทั้งคำนึงถึงความต้องการของประชาชน นโยบายของรัฐ สภาวะแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์การ

กรมสามัญศึกษา (2541: 1) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผนเป็นการดำเนินการวางแผนในโรงเรียนที่มีการจัดลำดับขั้นตอน กิจกรรม รวมทั้งบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งในรูปของหน่วยงานรับผิดชอบการวางแผนในโรงเรียน คณะกรรมการวางแผน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวางแผนในแต่ละขั้นตอนอย่างเหมาะสม ชัดเจนและเป็นระบบ

ซิมมอน (Simmon อ้างใน ธงชัย สันติวงษ์ 2528: 3) กล่าวถึงความหมายของการวางแผนว่า ความหมายในแง่ของงานที่ต้องปฏิบัติของผู้บริหารแต่ละคน คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ การจูงใจและสื่อความ การวัดผลงานและการพัฒนาบุคคล และในความหมายที่มีขอบเขตกว้างกว่าที่คลุมถึงการบริหารทั้งหมด คือ กระบวนการบริหารที่ต่อเนื่องครอบคลุมถึงทุกกิจกรรมของงานและมุ่งสู่อุทิศ

คอฟแมน (Kaufman 1972: 6) กล่าวว่า การวางแผนเป็นการวางโครงการเพื่อผลสำเร็จอย่างสมเหตุสมผลและเป็นที่น่าพอใจ

การ์ลิเชิล (Garlisle 1976: 183) กล่าวว่า การวางแผน คือ การตัดสินใจล่วงหน้า เดล (Dale 1978: 766) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน คือ การที่องค์กรได้ตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้ และมีการดำเนินงานให้บรรลุเป้าประสงค์ ด้วยวิธีการตัดสินใจแล้วว่าดีที่สุด

คูนท์และ โอคอนเนล (Koontz and O'Donnell 1984: 101) ได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้ว่า การวางแผน คือ การที่เราเตรียมเพื่อวางจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของงานไว้ล่วงหน้า จากความหมายของการวางแผนข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง การตัดสินใจวิธีปฏิบัติงานที่ดีที่สุดเมื่อกำหนดเป้าหมายวางโครงการดำเนินงาน กำหนดแผนนโยบายและแนวปฏิบัติพร้อมทั้งยุทธวิธีดำเนินงานเพื่อนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลขององค์กรในอนาคต

3.2 กระบวนการวางแผน

มีหน่วยงาน นักวิชาการ และผู้รู้ได้ให้ความหมายของกระบวนการวางแผนไว้เป็นจำนวนมาก ดังต่อไปนี้

สนานจิตร สุคนธ์ทรัพย์ (2528: 5-11) ได้กล่าวถึงกระบวนการวางแผนว่า ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการหรือขั้นก่อนวางแผน ขั้นวางแผน ขั้นดำเนินการ ขั้นติดตามประเมินผล ดังนี้

- 1) ขั้นตอนเตรียมหรือขั้นก่อนวางแผน ประกอบด้วยกิจกรรม ดังต่อไปนี้
 - (1) การจัดตั้งองค์กร หรือมอบหมายบุคคลที่เหมาะสม ให้รับผิดชอบในการวางแผน ในกรณีของหน่วยงานที่มีกอง ฝ่ายหรืองานที่รับผิดชอบการวางแผนโดยตรง การประสานงานเรื่องการจัดทำแผนก็จะเป็นหน้าที่ของหน่วยงานย่อยนั้น ๆ
 - (2) กำหนดวิธีการวางแผน เช่น การตั้งกรรมการ การกำหนดรูปแบบให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการวางแผน
 - (3) กำหนดรูปแบบของการบริการให้สอดคล้องกับวิธีการวางแผน เช่น กำหนดว่า การจัดตั้งระบบประมาณ ให้จัดตั้งตามแผนเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณจะต้องพิจารณาตามลำดับความสำคัญของโครงการที่ได้กำหนดไว้
 - (4) วางระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของ การใช้ข้อมูลจากเรื่องที่จะต้องตัดสินใจ กำหนดรายการข้อมูล กำหนดวิธีการ เครื่องมือ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ผู้รับผิดชอบข้อมูล

2) ขั้ววางแผน ประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

(1) การระบุความจำเป็น/ปัญหาในการประเมินความจำเป็นหรือปัญหาที่ต้องมีการป้องกันแก้ไข หรือพัฒนาในแต่ละช่วงเวลาของแผน อาจพิจารณาจากข้อมูลดังต่อไปนี้

ความจำเป็น = สภาพที่ควรจะเป็น - สภาพที่เป็นอยู่ การกำหนดสภาพที่ควรจะเป็น พิจารณาจาก

(1) นโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (2) เกณฑ์มาตรฐาน (3) ผลการวิจัย ผลการประเมิน โครงการ

(4) ความเปลี่ยนแปลงที่ควรจะทำให้เกิดขึ้นในอนาคต เพื่อป้องกันปัญหา แก้ไขปัญหา หรือการพัฒนา

การศึกษาสภาพที่เป็นอยู่ ทำได้โดยการสำรวจข้อมูลในเรื่องที่กำหนดไว้เป็นสภาพที่ควรจะเป็น

ซึ่งอาจใช้วิธีการต่าง ๆ

(2) การจัดความสำคัญของความจำเป็น/ปัญหา เมื่อได้ปัญหาแล้วก็จะต้องมี การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพราะปัญหาที่มีอยู่อาจไม่สามารถแก้ไขได้หมดในแต่ละ ช่วงเวลาของแผน เนื่องจากทรัพยากรจำกัดจึงต้องมีการจัดลำดับความสำคัญไว้ในกรณีที่ไม่สามารถ ดำเนินการได้ทั้งหมดจะได้เลือกดำเนินการตามลำดับความสำคัญได้ทันที

(3) กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ (1) ระบุสาเหตุของ ปัญหาให้ครบถ้วน ขั้นตอนนี้มีความสำคัญเนื่องจากการแก้ปัญหาโดยพิจารณาลักษณะปัญหาแล้ว แก้ไขทันที อาจทำให้การแก้ไขปัญหาไม่ตรงกับสาเหตุของปัญหา และทำให้ปัญหานั้นคงอยู่ หรือ เกิดผลกระทบอื่น ๆ ต่อไปอีกได้ (2) กำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหตามสาเหตุของปัญหาโดย ระบุทางเลือกที่จะนำไปสู่การให้ผลบรรลุวัตถุประสงค์ให้มากที่สุด

(4) กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายให้ครอบคลุมปัญหาที่จะดำเนินการในแต่ละ ช่วงของแผน

(5) กำหนดแผนงานและโครงการที่ตอบสนอง

(6) ส่งแผนงานและ โครงการที่จะตอบสนองนโยบายให้กับผู้มีอำนาจอนุมัติใน หลักการ

(7) จัดทำรายละเอียดแผนงานและ โครงการตามวงเงินที่ได้รับ

3) ขั้นตอนการประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

(1) การเตรียมการเพื่อดำเนินการนอกเหนือจากการเตรียมใจให้ผู้เกี่ยวข้อง กับ การวางแผนยอมรับในแผน เพื่อให้การนำแผนไปใช้ โดยอาจให้มีส่วนร่วมในการวางแผนตั้งแต่ ระบุปัญหาแล้ว ยังต้องมีการเตรียมให้บุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกันในขั้นตอน ดำเนินการ โดยจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน มอบหมายงาน ให้คำชี้แจงเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน เพื่อให้ตารางการปฏิบัติงานเป็นกลไกการควบคุมให้เกิดการปฏิบัติตามแผนหรือพัฒนาบุคลากรได้

- (2) ดำเนินการในขั้นนี้เป็นการปฏิบัติไปตามบทบาทที่กำหนดไว้ได้แก่
- (1) ผู้บริหารใช้ทรัพยากรให้ทรงประเภท เพียงพอ คุณภาพดี ทันทเวลา ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ ประเมินระหว่างดำเนินการ นำผลที่ได้รับไปปรับปรุงการดำเนินการ (2) ผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติงานตามแผน
- 4) ขั้นติดตามประเมินผล กิจกรรมที่ทำในขั้นตอนนี้ได้แก่
- (1) กำหนดเกณฑ์ในการประเมินต้องกำหนดตั้งแต่ก่อนดำเนินการให้ ผู้ประเมินรับรู้ตรงกัน เพื่อให้ทุกคนปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน
- (2) วัดผลและค่าใช้จ่ายที่ใช้ไป
- (3) เปรียบเทียบผลที่ได้กับเกณฑ์ บันทึกความแตกต่าง
- (4) รายงานไปยังผู้เกี่ยวข้อง เน้นจุดที่แตกต่างจากเป้าหมาย
- (5) นำผลการประเมินที่ได้ไปเป็นข้อมูลป้อนกลับในการดำเนินงานครั้งต่อไป
- ประมวล เสนาฤทธิ (2526: 6 – 7) ได้กล่าวถึงกระบวนการวางแผน โดยแบ่ง ออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้
- 1) การเตรียมการ ได้แก่ กำหนดวิธีการวางแผน กำหนดโครงสร้างและกลไกการทำงาน รวบรวมข้อมูลที่เป็น กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษา เป็นต้น
- 2) การวางแผน เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดและนักวางแผนมักจะนึกถึงเฉพาะ ขั้นตอนนี้กันเป็นส่วนใหญ่ และกิจกรรมหลัก ๆ ที่ขั้นตอนนี้ปฏิบัติ คือ
- (1) การศึกษาวิจัยสถานการณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันทางการศึกษา
- (2) การกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาในอนาคต
- (3) การประมาณการวงเงินค่าใช้จ่าย
- (4) การกำหนดเป้าหมาย และลำดับความสำคัญ
- (5) การทดสอบแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
- 3) การจัดทำแผน เป็นการเตรียมเอกสารแผนที่ระบุการทำงานเพื่อให้เป็นไปตาม เป้าหมายและนโยบาย เพื่อให้หน่วยงานหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจพิจารณาให้ความเห็นชอบและ มอบหมายให้ฝ่ายปฏิบัตินำไปจัดทำแผนละเอียดต่อไป
- 4) การจัดทำรายละเอียดของแผน เนื่องจากการจัดทำแผนไม่ได้ระบุรายละเอียดไว้ พอที่จะนำไปปฏิบัติหลังจากที่มีการอนุมัติแผนแล้ว หน่วยงานที่รับผิดชอบจำเป็นต้องจัดทำรายละเอียด เป็นแผนงาน/โครงการต่อไป
- 5) การนำแผนไปปฏิบัติ ได้แก่ การจัดทำแผนประจำปีเพื่อประกอบในการทำ งบประมาณและแผนปฏิบัติการประจำปี หลังจากที่ได้รับอนุมัติงบประมาณแล้ว หมายถึง การบริหาร และการจัดการ

6) การติดตามประเมินผลและปรับปรุงแผน เมื่อมีการนำแผนไปปฏิบัติแล้ว จะต้องการมีการติดตามประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน และรวบรวมข้อมูลสำหรับปรับปรุงหรือเตรียมการวางแผนในครั้งต่อไป

อุทัย บุญประเสริฐ (2532: 49-59) ได้กล่าวถึง กระบวนการวางแผนว่า ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การเตรียมการสำหรับวางแผน ประกอบด้วย
 - (1) การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหาร
 - (2) การศึกษาสภาพข้อมูล
 - (3) การประเมินปัญหาและความต้องการ
 - (4) การพยากรณ์ หรือการคาดคะเนแนวโน้มต่าง ๆ
 - (5) การคาดคะเนทรัพยากรและการเงิน
 - (6) การกำหนดกฎเกณฑ์และข้อกำหนดที่สำคัญเป็นหลักการในการวางแผน
 - (7) การกำหนดโครงสร้าง และสายงานวางแผน
 - (8) แบบฟอร์มและโครงสร้างมาตรฐาน
 - (9) การกำหนดนโยบายการวางแผนและแผนงานการวางแผนของหน่วยงาน
- 2) การพัฒนาแผนหรือการจัดทำแผนใหม่เพื่อเริ่มงาน ประกอบด้วย
 - (1) การกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย และทิศทางในการพัฒนา
ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ นโยบาย มาตรการ กลวิธีและเป้าหมายในการพัฒนา
 - (2) แผนพัฒนาระยะ 5 ปี
- 3) การจัดทำแผนเพื่อการปฏิบัติการ เป็นการนำเอาเค้าโครงการปฏิบัติจากแผนพัฒนาระยะ 5 ปี ลงระดับปฏิบัติงานจริงในหน่วยงานต่าง ๆ หรือในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย
 - (1) การวางแผน (พัฒนา) ประจำปี
 - (2) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
- 4) การวางแผนติดตาม ควบคุม กำกับ และประเมิน ประกอบด้วย
 - (1) แผนควบคุมกำกับเฉพาะเรื่อง โครงการ
 - (2) แผนการรายงาน ซึ่งเป็นการรายงานเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานความก้าวหน้าของงานและการเงิน
 - (3) การตรวจ/เยี่ยม
 - (4) การนิเทศติดตามผล
 - (5) การตรวจภายในตามระบบการเงิน
 - (6) แผนการประเมินตามขั้นตอน หรือตามช่วงระยะต่าง ๆ

5) การปรับแผน หรือการจัดทำแผนใหม่ ประกอบด้วย

- (1) การทบทวนโครงการ และการกำหนดการแก้ไขปรับปรุง
- (2) การทบทวนแผน และปรับแผนประจำปี
- (3) การทบทวนระยะกลางแผน และปรับแผน
- (4) การวางแผนใหม่เมื่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาครบวงจร

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538: 37-39) ได้แบ่งกระบวนการวางแผน ออกเป็น

4 ขั้นตอน ดังนี้

ปฏิบัติดังนี้

1) การเตรียมการ หมายถึง การเตรียมการก่อนการวางแผน มีกิจกรรมที่ต้อง

- (1) นโยบายและเป้าหมายขององค์กรต้องการอะไร
- (2) วิเคราะห์สภาพการณ์ของงานในหน้าที่ความรับผิดชอบและความพร้อมใน

การทำงาน

- (3) วัตถุประสงค์ ความต้องการสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของ องค์กร

หรือไม่

- (4) สภาพแวดล้อมปัจจุบัน และ โอกาสเอื้ออำนวยให้มากน้อยเพียงใด
- (5) ผลสำเร็จที่ต้องการภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (6) ข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการและบุคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนมีใคร

บ้าง

ต้องปฏิบัติ ดังนี้

2) การสร้างแผน หมายถึง การกำหนดแผนที่ต้องการขึ้นมาให้ชัดเจน โดยมีกิจกรรมที่

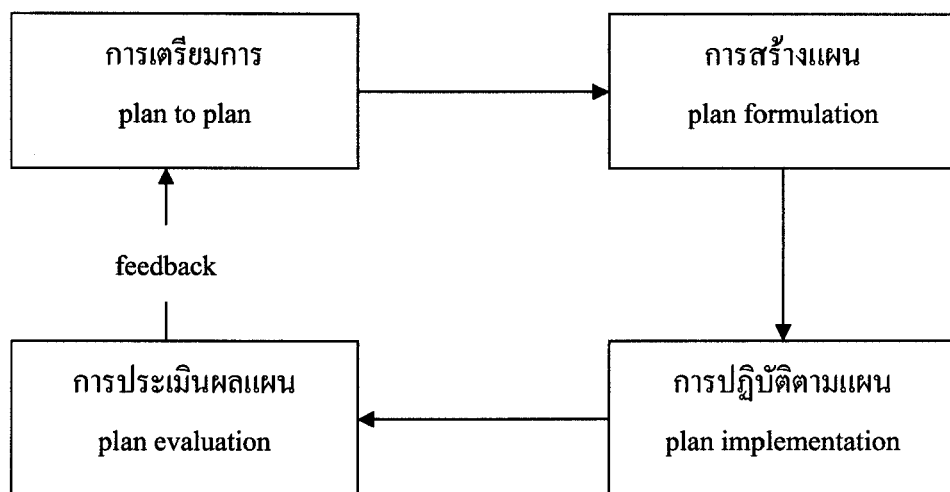
- (1) มาตรฐานหรือคุณภาพงานที่ต้องปฏิบัติ
- (2) มีทางเลือกหรือกิจกรรมอะไรบ้างที่ต้องปฏิบัติให้บรรลุตามต้องการ
- (3) อุปสรรคหรือข้อจำกัดที่เกิดขึ้นและวิธีการแก้ไขอุปสรรคหรือข้อจำกัดนั้น ๆ
- (4) ตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกหรือกิจกรรมที่ดีที่สุดและเหมาะสมกับ

สถานการณ์

- (5) กำหนดขั้นตอนของการปฏิบัติงาน
- (6) ทรัพยากรที่ต้องการเพื่อสนับสนุนการทำงานมีอะไรบ้าง
- (7) เขียนเป็นแผนให้ชัดเจน โดยมีการกำหนดช่วงระยะเวลาเริ่มต้น สิ้นสุดและ

ผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรม

- 3) การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การนำแผนที่สร้างขึ้นไปปฏิบัติโดยมีกิจกรรม ดังนี้
- (1) กำหนดคนที่รับผิดชอบในการปฏิบัติและควบคุมงานในแต่ละส่วน
 - (2) ประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติตามแผนก่อนที่จะมีการมอบหมายให้รับผิดชอบไปปฏิบัติ
 - (3) จัดสรรทรัพยากรสนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ
 - (4) กำหนดรูปแบบความร่วมมือและการประสานงานกับหน่วยงานอื่น หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับแผน
 - (5) การนิเทศงานช่วยเหลือแนะนำในการปฏิบัติงาน
 - (6) การควบคุม กำกับ และติดตามผลการปฏิบัติตามแผน
- 4) การประเมินผลแผน หมายถึง การประเมินผลการปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการหรือไม่ สำหรับกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ มีดังนี้
- (1) ผลการปฏิบัติงานได้ตามที่ต้องการมากน้อยเพียงใด
 - (2) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ
 - (3) ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการปฏิบัติตามแผน
 - (4) สมควรที่จะมีการทบทวนแผน ปรับแผนหรือไม่ (โปรดดูภาพที่ 2.1)



ภาพที่ 2.1 กระบวนการในการวางแผน

ที่มา: เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538) *การบริหารทักษะและการปฏิบัติ* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร
สุภาพใจ

กรมสามัญศึกษา (2541: 10–12) ได้ประมวลกระบวนการวางแผนในโรงเรียนไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) การเตรียมการวางแผน (preplanning) เป็นการเตรียมการด้านต่าง ๆ เพื่อให้การวางแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

- (1) การจัดองค์การวางแผน
- (2) การจัดตั้งคณะกรรมการวางแผน
- (3) การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการวางแผน
- (4) การวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน

2) การจัดทำแผน (planning) เป็นการดำเนินการวางแผน หรือการจัดทำแผน ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย มาตรการ แผนงาน งาน/โครงการที่จะดำเนินการ โดยแบ่งได้ดังนี้

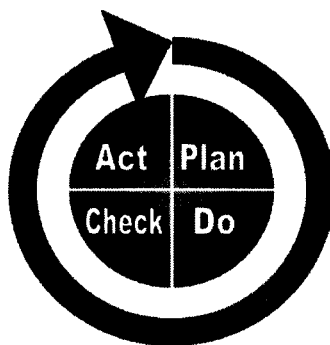
- (1) การกำหนดแนวทางจัดการศึกษาระยะ 5 ปี
- (2) จัดทำรายละเอียดงาน/โครงการระยะ 5 ปี
- (3) จัดทำเอกสารแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี
- (4) กำหนดแนวจัดการศึกษาประจำปี
- (5) จัดทำรายละเอียดงาน/โครงการประจำปี
- (6) จัดทำเอกสารแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี
- (7) ขออนุมัติงบประมาณ
- (8) จัดทำเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปี

3) การปฏิบัติตามแผน (implementation) เป็นการนำแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้ไปดำเนินการตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนด

- 4) การติดตามและประเมินผล (monitoring and evaluation) ประกอบด้วย
- (1) การกำกับ ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ
 - (2) การนิเทศ ติดตามผล
 - (3) ประเมินงาน/โครงการรวมทั้งการประเมินกระบวนการของแผน

5) การปรับแผนหรือจัดทำแผนใหม่ (Revision or Replanning) เป็นการนำผลการประเมินมาพิจารณาปรับแผนหรือปรับปรุงกระบวนการวางแผนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งแผนบางส่วนอาจต้องจัดทำใหม่ รวมทั้งการจัดทำแผนตามวงจรในรอบต่อไป

เดมมิ่ง (Deming) (ออนไลน์) สืบค้นวันที่ วันที่ 20 กรกฎาคม 2549 <http://www.google.co.th/search?hl=th&q=deming+cycle&meta=> ได้กล่าวถึงกระบวนการวางแผนที่เรียกว่า วงจรเดมมิ่ง (The Deming Cycle) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน เรียกว่า Plan-Do-Check-Act (PDCA) ดังนี้ (1) การวางแผน (Plan-P) หมายถึง การทำงานใด ๆ ต้องมีขั้นการวางแผน เพราะทำให้มีความมั่นใจว่าทำงานได้สำเร็จ (2) การปฏิบัติ (Do-D) เป็นขั้นตอนการลงมือปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการที่วางไว้ (3) การตรวจสอบ (Check-C) เป็นขั้นของการประเมินการทำงานว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ มีเรื่องอะไรปฏิบัติได้ตามแผน มีเรื่องอะไรที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแผน หรือปฏิบัติแล้วไม่ได้ผล การตรวจสอบนี้จะได้สิ่งที่สำเร็จตามแผน และสิ่งที่เป็นข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข และ (4) การปรับปรุงแก้ไข (Action-A) เป็นขั้นของการนำข้อบกพร่องมาวางแผนเพื่อการปฏิบัติ การแก้ไขข้อบกพร่องแล้วลงมือแก้ไข ซึ่งในขั้นนี้อาจพบว่าประสบความสำเร็จ หรืออาจพบว่ามีข้อบกพร่อง จำเป็นต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ดังภาพที่ 2.2)



ภาพที่ 2.2 กระบวนการวางแผนของเดมมิ่ง ที่ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

จากแนวคิดของนักวิชาการหลาย ๆ คนที่กล่าวถึงกระบวนการวางแผน สรุปได้ว่า กระบวนการวางแผนเป็นการดำเนินงานที่มีการจัดลำดับขั้นตอน กิจกรรม รวมทั้งกำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการวางแผนในแต่ละขั้นตอน ได้อย่างเหมาะสม ชัดเจนและเป็นระบบ กระบวนการวางแผนมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการวางแผน ประกอบด้วย การกำหนดคณะบุคคล หรือบุคคลให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการวางแผน การกำหนดวิธีการวางแผน การรวบรวมสถิติข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผน

2. ขั้นการวางแผน ประกอบด้วย ขั้นตอนในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา การกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน และทรัพยากร เพื่อนำมากำหนดเป็นแผนงาน/โครงการ

3. ขั้นการนำแผนไปปฏิบัติ ประกอบด้วย การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โครงการประกอบด้วย การมอบหมายงาน การจัดสรรงบประมาณ การประสานงาน การควบคุมงาน และการนิเทศงานให้เป็นไปตามแผน

4. ขั้นการติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ โดยกำหนดในแต่ละช่วงระยะเวลาซึ่งประกอบด้วย ก่อนการดำเนินการ ระหว่างที่ได้ดำเนินการ และหลังจากการสิ้นสุดดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ

5. ขั้นการปรับแผนหรือจัดทำแผนใหม่ ประกอบด้วย การทบทวนแผนและนำผลที่ได้จากการประเมินไปเป็นข้อมูลในการจัดทำแผน หรือปรับปรุงกระบวนการวางแผนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ในครั้งต่อไป

แต่ในที่นี้ ผู้ศึกษาได้นำกระบวนการวางแผนของเคมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การวางแผน (2) การปฏิบัติ (3) การตรวจสอบ และ (4) การปรับปรุงแก้ไข มาใช้ในการศึกษาคั้งนี้ โดยผู้ศึกษาได้ปรับกระบวนการวางแผนของเคมมิ่งดังกล่าว เหลือเพียง 3 ขั้นตอน เพราะขั้นตอนที่ 3 และ 4 นั้น อาจรวมเป็นขั้นตอนเดียว คือ ขั้นตอนการประเมินผลได้ โดยทั้ง 3 ขั้นตอนที่ปรับใหม่ ประกอบด้วย (1) การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ (planning) (2) การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ (acting) และ (3) การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ (evaluating)

3.3 กระบวนการวางแผนในรูปของคณะกรรมการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

หัวข้อนี้แบ่งย่อยเป็น 2 เรื่อง ตามลำดับ ได้แก่

3.3.1 แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารสถานศึกษาในรูปคณะกรรมการซึ่งได้รับการพูดถึงกันมากในปัจจุบัน ได้แก่ กรณีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นแนวคิดหนึ่งซึ่งแสดงถึงการกระจายอำนาจ มีความยืดหยุ่น คล่องตัวและมีอิสระในการตัดสินใจในระดับโรงเรียน

การบริหารและการจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานจึงเป็นผลที่เกิดจากการแบ่งส่วนของอำนาจ (deconcentration) จากส่วนกลางให้กับท้องถิ่น (เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา) ให้มีอำนาจในการตัดสินใจจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารอื่น ๆ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมแบบเท่าเทียม (equity participation) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้สถานศึกษาเกิดพลังอำนาจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สรุปลักษณะได้ดังนี้ (ดังภาพที่ 2.3)

เพื่อให้การศึกษามีความคล่องตัวในการพัฒนาและดำเนินงานตามยุทธศาสตร์เฉพาะของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถกำหนดความต้องการของสถานศึกษาขึ้นเอง ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง มีอิสระและความรับผิดชอบในการใช้ทรัพยากรในการแก้ปัญหาต่างๆ มากขึ้น ทำให้กิจกรรม การศึกษาบังเกิดผลต่อการพัฒนาในระยะยาว การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้ปฏิรูปในสอง เรื่อง คือ ความเป็นอิสระในการตัดสินใจของสถานศึกษาและความรู้สึกเป็นเจ้าของ

จากข้างต้นทำให้สรุปได้ว่า แนวคิดในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระ และมีความคล่องตัวในการตัดสินใจในการบริหารจัดการ ในการสั่งการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนทั้งด้าน หลักสูตร การเงินการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ด้วยระบบการมีส่วนร่วมแบบเป็นหุ้นส่วน (partner) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3.3.2 หลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ผู้รู้หลายคนได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2543: 154-156) ได้สรุปหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 5 ประการ ได้แก่

1) หลักการกระจายอำนาจ (decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวงและส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก

2) หลักการมีส่วนร่วม (participation or collaboration or involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (return power to people) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลายโดยครอบครัวและชุมชน บางแห่งก็ให้วัดหรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมาเกิดการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดเอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความเจริญก้าวหน้าต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วการจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

4) หลักการบริหารตนเอง (self-management) ในระบบการศึกษาทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่าง

แท้จริง สำหรับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และนโยบายของส่วนร่วม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธีการที่ ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานซึ่งอาจดำเนินการได้ หลากหลายแนวทางด้วยวิธีการที่แตกต่างกันแล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียนผลที่ได้ น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือ ทางอ้อม

5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (check and balance) ส่วนกลางมีหน้าที่ กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ ธเนศ ขำเกิด (2545: 149) ได้สรุปหลักการที่สำคัญของการบริหาร โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานไว้ 5 ประการ ดังนี้

1) การกระจายอำนาจ (decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุดโดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก เป็นการบริหารแนวราบมากกว่าแนวตั้งตามทฤษฎี y ของแมกเกรเกอร์ที่มองคนในแง่ดีเห็นว่าธรรมชาติของคนชอบทำงานมีความรับผิดชอบและใฝ่ดีจึง มอบอำนาจความไว้วางใจให้บริหารด้วยตนเอง

2) การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (participation and collaboration) คือการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมในการบริหารตัดสินใจและร่วมกันจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่าและตัวแทนนักเรียน เพราะการที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพมากขึ้น

3) การบริหารตนเอง (self-managing) โดยโรงเรียนจะมีอิสระในการบริหารจัดการคิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเอง ซึ่งไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุนโยบายและเป้าหมายของส่วนร่วม แต่มีความเชื่อว่าวิธีการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้นทำได้หลายวิธี ซึ่งหน่วยงานกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วมอบความไว้วางใจให้หน่วยปฏิบัติมีระบบบริหารด้วยตนเองซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายแนวทางด้วยวิธีการที่แตกต่างกันตามความพร้อมและสภาพการณ์ของแต่ละโรงเรียนที่เรียกว่าเอกภาพในนโยบายแต่หลากหลายในวิธีปฏิบัติ

4) การตรวจสอบและถ่วงดุล (check and balance) เป็นความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ (accountability) ที่ยึดหลักว่าส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน

ซึ่งมีหน่วยงานที่ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและนโยบายของชาติ การจัดทำงบประมาณก็เป็นแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (performance - based budgeting : PBB)

5) การยึดหลักธรรมาภิบาล (good government) โดยมีการบริหารจัดการที่ยึดหลักคุณธรรม โปร่งใส สนองประโยชน์ต่อองค์กร ชุมชนและประเทศชาติเป็นที่ตั้ง รวมทั้งหลักการสร้างอุปนิสัยเรื่อง think-win-win ที่มีข้อตกลงร่วมกันแบบชนะ-ชนะ ที่ต้องเกื้อกูลกันอย่างจริงจัง ทุกคนได้ประโยชน์ไม่ทำให้ใครเสียหาย

รุ่ง แก้วแดง (2544: 42-43) ได้สรุปหลักการพื้นฐานของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ 5 ประการ ดังนี้

- 1) การกระจายอำนาจ
- 2) การมีส่วนร่วม
- 3) การบริหารด้วยตนเอง
- 4) การตรวจสอบและถ่วงดุล
- 5) การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542: 3) ได้เสนอหลักการในการบริหารไว้ดังนี้

- 1) หลักการกระจายอำนาจ คืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับประชาชน สำหรับประเทศไทยจะมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา
- 2) การบริหารตนเอง สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารในรูปแบบขององค์กรบุคคล
- 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผน ตัดสินใจกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมคิดร่วมทำ ฯลฯ
- 4) ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน เป็นภาวะผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก
- 5) การพัฒนาทั้งระบบ ปรับทั้งเรื่อง โครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงต้องให้ระบบทั้งหมดเห็นด้วยและสนับสนุนความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ โรงเรียนต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบเพื่อให้การบริหารและจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

จากการศึกษาหลักการสำคัญของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้รู้หลายคน สรุปได้ว่า หลักการที่สำคัญคือ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและหลักการกระจายอำนาจเป็นหัวใจสำหรับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ สามารถเปลี่ยนจากการบริหารจัดการโรงเรียนจากภายนอก (External Control Management หรือ ECM) ไปสู่การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management หรือ SBM) และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และสนองตอบต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 1 มาตรา 8 (2) และมาตรา 9 (2) (6) และหมวด 5 มาตรา 39 และมาตรา 40

4. แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

หัวข้อนี้แบ่งย่อยได้ 3 เรื่อง ตามลำดับ ได้แก่

4.1 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม

4.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วม มีดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 11-12) ได้แสดงให้เห็นว่าสภาพการเป็นองค์คณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาย่อมมีปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารจัดการพอสรุปได้ดังนี้

1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังขาดความชัดเจนเรื่องบทบาทหน้าที่ว่าตนเองจะทำอะไร ทำอย่างไรและทำเพื่ออะไร

2) บุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการส่วนใหญ่ได้รับการร้องขอจากสถานศึกษามากกว่าได้รับคัดสรรจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ

3) วิธีการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการยังขาดทักษะและประสบการณ์ เช่น ทักษะร่วมประชุม ตัดสินใจ เป็นต้น

4) สถานศึกษาส่วนหนึ่งยังคิดว่าคณะกรรมการเป็นเพียงผู้สนับสนุนด้านทรัพยากรทางการศึกษามากกว่าเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและร่วมรับผลที่เกิดขึ้น

5) คณะกรรมการสถานศึกษาส่วนหนึ่งยังคิดว่าการบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพียงที่ปรึกษาหรือปฏิบัติตามการร้องขอจากสถานศึกษา

6) คณะกรรมการสถานศึกษาแต่ละคนมีภาระงานมาก การประชุมจึงขาดความต่อเนื่องและความพร้อมเพียง

7) ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารขาดคุณภาพ จึงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญของการบริหารจัดการ การนำข้อมูลไปใช้พิจารณาของคณะกรรมการเพื่อการตัดสินใจ การแก้ปัญหาหรือพัฒนางานการศึกษา ส่วนใหญ่จัดอยู่บนพื้นฐานของความรู้สึกและประสบการณ์เดิม

8) ในอดีตสถานศึกษาขาดความคล่องตัวในการบริหาร ปัจจุบันสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลมีความคล่องตัวสูง สามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง แต่คณะกรรมการสถานศึกษาบางส่วนยังขาดความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ จะต้องมีการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2546: 11-12)

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2548: 18, 36) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการมี ส่วนร่วมตามแนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องบริหารราชการโดยยึดหลัก 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อให้หน่วยงานของรัฐบรรลุเป้าหมาย

แนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการทางปฏิบัติได้แก่ แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนและแนวคิดการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและองค์กรเอกชน แนวคิดนี้ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ให้สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติงานกับองค์กรต่าง ๆ ตลอดจนร่วมรับรู้ ร่วมควบคุมและตรวจสอบการบริหารและการใช้อำนาจ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ 2548: 34-35)

4.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 14-15) ในการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ควรมีการทำความเข้าใจตั้งแต่เริ่มแรกของการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ดังนี้

1) ผู้บริหารสถานศึกษา คือ “ผู้เชื่อมโยง” ระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะกรรมการและเลขานุการ กับสถานศึกษาในฐานะผู้บริหาร ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นผู้ประสานการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงข้อคิด ความเห็น และมติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ หากมีข้อเสนอแนะใด ๆ ควรนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วสรุปผลเป็นมติที่ชัดเจน ซึ่งเมื่อได้มติแล้วประธานก็จะมอบให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปสู่การพิจารณาดำเนินการของสถานศึกษา สำหรับบทบาทในการ “กำกับ” ควร

เป็นการติดตามการปฏิบัติงานตามที่สถานศึกษาได้ทำแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับกฎหมาย และแนวนโยบายของหน่วยเหนือหรือตามมติที่กำหนดร่วมกัน โดยไม่ควรกำกับการทำงานของ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ คือ ไม่แสดงบทบาทเป็นผู้บังคับบัญชาเสียเอง ในการรับทราบผลการ ดำเนินการ ควรดูเป็นภาพรวมของสถานศึกษาว่าผลการดำเนินกิจการทั้งระหว่างดำเนินการ สิ้นปีงบประมาณ และ สิ้นปีการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพิจารณาปรับปรุง พัฒนากิจการของ สถานศึกษาให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้น คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานจะต้อง “ไม่สั่งการ” ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมไปยังบุคคลอื่น ได้แก่ ครูหรือบุคลากรใน สถานศึกษา เพราะอำนาจการสั่งการเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะรับผิดชอบการนำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และมติของคณะกรรมการสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

จากบทบาทหน้าที่ดังกล่าวนี้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอาจมีส่วนร่วม กับสถานศึกษาในกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ในกิจการของสถานศึกษา โดยร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผล และร่วมประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการ เครือข่ายผู้ปกครอง สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า องค์กรชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่นำเสนอมาข้างต้นนี้ ผู้ศึกษาจะได้นำไปใช้ในการศึกษา ปัญหาและเสนอแนะในบทที่ 5 อภิปรายผล

5. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

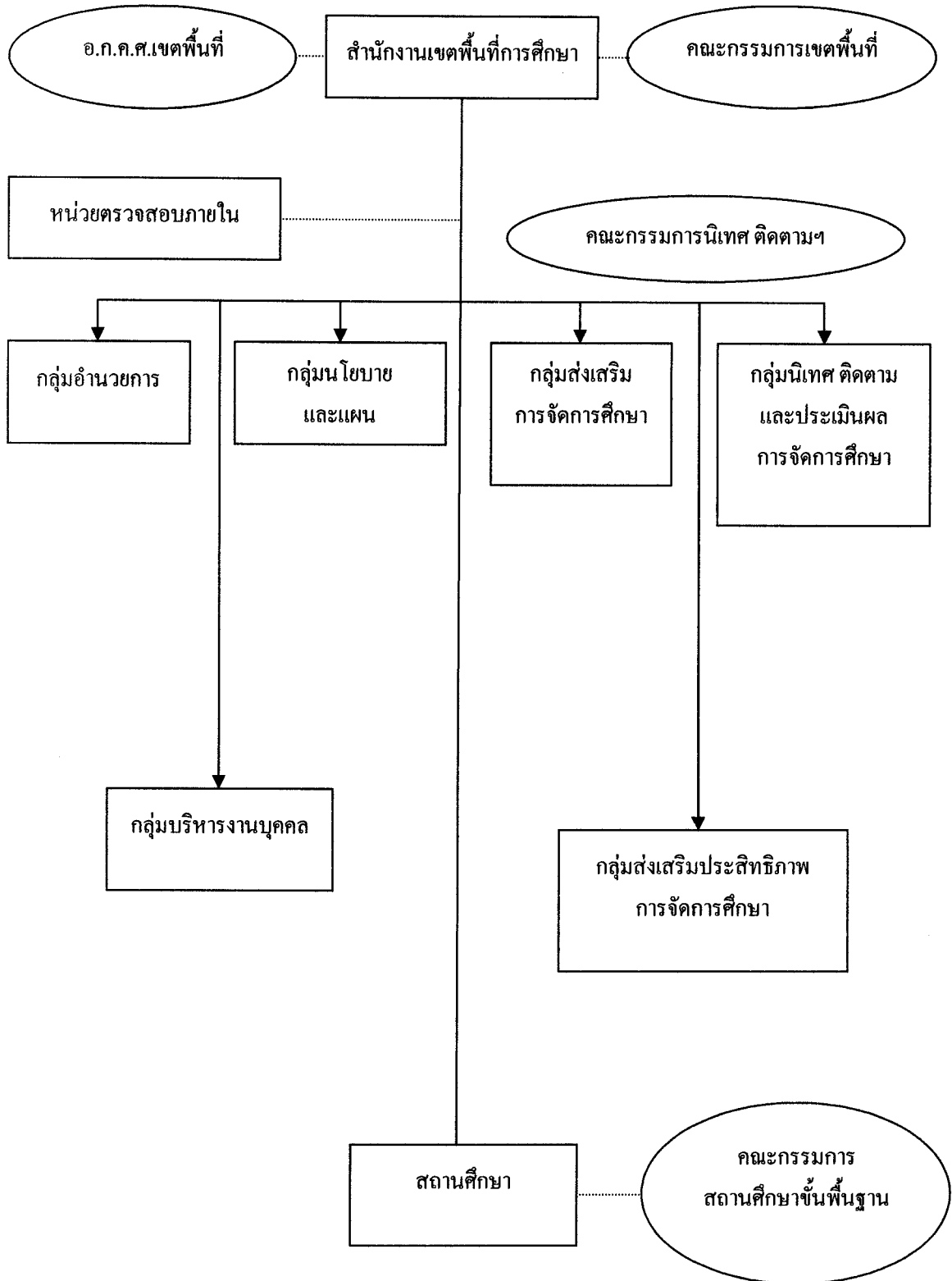
ก่อนที่จะศึกษาโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ ควรเข้าใจความหมายของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งหมายถึง ตัวแทนของประชาชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชนที่เข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน หน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างในการกำกับ และส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา อันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาอย่างแท้จริงในลักษณะเป็นเจ้าของหรือ หุ่นส่วนของสถานศึกษา โดยตระหนักถึงความเป็น “เจ้าของร่วมกัน” จึงอาศัยกระบวนการทำงานที่ เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และความ โปร่งใส ตรวจสอบได้ พร้อมกับยึดหลักการ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม

5.1 โครงสร้าง

การปฏิรูประบบบริหารราชการและการจัดการศึกษาได้หลอมรวมหน่วยงานทางการศึกษา คือ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ เป็น หน่วยงานเดียวกัน เป็นกระทรวงศึกษาธิการตามโครงสร้างการบริหารราชการใหม่ โดยจัดระเบียบบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) การจัดระเบียบบริหารราชการในส่วนกลาง (2) การจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา และ (3) การจัดระเบียบราชการในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล ในที่นี้ ขอกล่าวถึงการจัดระเบียบราชการใน (2) ซึ่งมีการจัดโครงสร้าง ดังนี้

5.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5.1.2 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ 2547: 4-5) (ดังภาพที่ 2.4)



ภาพที่ 2.4 โครงสร้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ (2547:4-5) คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร

กฎกระทรวงที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2546 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยบุคคลใดบ้าง และยังสามารถกำหนดจำนวน คุณสมบัติ วิธีการสรรหา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ แต่ในที่นี้ขอนำเสนอเฉพาะในส่วน ของบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน และความสำคัญ ของแต่ละตำแหน่ง กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก มี จำนวน 9 คน และในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวน 15 คน ประกอบด้วย

1. ประธานกรรมการ (มาจากการเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิ)
2. กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน เป็นผู้สะท้อนปัญหาและความ ต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนทั้งในส่วนที่คาดหวัง และสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นและร่วมมือกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนใน การจัดกิจกรรม
3. กรรมการที่เป็นผู้แทนครู จำนวน 1 คน เป็นผู้ที่มีความชำนาญในสายวิชาชีพครู มีความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูลด้านกระบวนการเรียนรู้ ปัญหา และความต้องการการสนับสนุน ช่วยเหลือ รวมทั้งรายงานผลการจัดการศึกษา
4. กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 1 คน เป็นผู้สะท้อนสภาพของปัญหา และความต้องการในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน และให้ความร่วมมือกับ สถานศึกษาทั้งในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้
5. กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน เป็นผู้สะท้อน สภาพปัญหาและความต้องการที่ครอบคลุมทั้งเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษาและมีความสำคัญต่อ สถานศึกษาอย่างยิ่งในเรื่องการขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากรทางการจัดการศึกษา และเชื่อมโยงแผนพัฒนาการศึกษา กับแผนพัฒนาท้องถิ่น
6. กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 1 คน เป็นผู้ที่สะท้อนภาพของความรัก ความศรัทธา ความภาคภูมิใจต่อสถาบันการศึกษาที่ตน ได้รับการศึกษา ช่วยจรรโลงคุณค่าของ สถาบันไปสู่ศิษย์รุ่นหลังให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเช่นกัน
7. กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ จำนวน 1 รูปหรือ 1 คน สำหรับสถานศึกษา และจำนวน 2 รูปหรือ 2 คน สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ เป็นผู้นำเสนอและเติมเต็มข้อมูลด้านคุณธรรม จริยธรรมตามหลักธรรมของศาสนาซึ่งเป็นส่วน สำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม

8. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 คน สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและจำนวน 6 คน สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

9. ผู้อำนวยการสถานศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ จำนวน 1 คน ในฐานะ กรรมการและเลขานุการ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนภาพของการบริหารจัดการ ผู้ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการทำงาน ทบทวนรายงาน สะท้อนความคิด เปิดโอกาสให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ จัดเตรียมการประชุม บันทึกการประชุม รายงานผลการประชุมและสนับสนุนด้านอุปกรณ์ ห้องประชุม วัสดุใช้สอย ฯลฯ รวมทั้งการพิจารณานามติ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติ

5.2 อำนาจหน้าที่

ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รวมทั้งอำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคลที่จะเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้สรุปอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2547: 10-12)

5.2.1 กำกับการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

5.2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

5.2.3 มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษากำหนด

5.2.4 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุป คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม จึงต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในสาขาหลากหลายและเข้าใจ การศึกษา มีความมุ่งมั่น มีเวลาที่จะอุทิศแรงกายแรงใจพัฒนาสถานศึกษาของชุมชนให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามที่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชน สังคมเข้มแข็ง และประเทศชาติก้าวหน้า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยไว้ 6 หัวข้อ ตามลำดับ ได้แก่

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. ระยะเวลาทำการวิจัย
6. แผนการดำเนินงานตลอด โครงการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หัวข้อนี้ แบ่งเป็น 2 หัวข้อย่อย คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการสำรวจครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของแต่ละสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 5 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอกอนสัก อำเภอกะสมุย อำเภอเกาะพะงัน รวม 154 โรงเรียน แยกตามสถานศึกษาขนาดใหญ่ 45 โรงเรียนๆ ละ 15 คน รวม 675 คน สถานศึกษา ขนาดเล็ก 112 โรงเรียน ๆ ละ 9 คน รวม 1,008 คน รวมทั้งสิ้น 1,683 คน ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 1,635 คน ภายหลังจากการตอบแบบสอบถามสามารถเก็บได้จริง 1,396 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.32 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่เก็บรวบรวมได้จริง
จำนวน			
1. ใหญ่ 43 โรงเรียน	645 คน	645 คน	645 คน
2. เล็ก 110 โรงเรียน	990 คน	751 คน	751 คน
รวม 153 โรงเรียน	1,635 คน	1,396 คน	1,396 คน
			คิดเป็นร้อยละ 85.32 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาคั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey study) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (questionnaire) สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง หัวข้อนี้ แบ่งเป็นหัวข้อย่อย 3 หัวข้อ ได้แก่ แบบสอบถาม การทดสอบแบบสอบถาม และการประมวลผล ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม

โดยเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยปลายปิด และปลายเปิด แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน โดยครอบคลุมกระบวนการวางแผน 3 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ
- 2) การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ
- 3) การประเมินผลตามแผนปฏิบัติราชการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยครอบคลุมกระบวนการวางแผน 3 ขั้นตอน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยครอบคลุมกระบวนการวางแผน 3 ขั้นตอน และการเปรียบเทียบภาพรวม และภาพรวมแนวโน้มการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

ผู้ศึกษาได้เลือกสร้างแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า (rating scale) ที่แบ่งเป็น 3 ระดับ ซึ่งได้กำหนดคำตอบเป็น 3 ระดับ อันได้แก่ มาก ปานกลาง และน้อย ตามแบบของ อาร์. เอ. ลิเคิร์ต (R. A. Likert) หรือ ลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) โดยกำหนดให้มีน้ำหนักเปรียบเทียบกัน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว มีดังนี้ (1) ผู้ศึกษาไม่ต้องการใช้การประเมินความละเอียดในระดับที่มากจนเกินไป เช่น 5 หรือ 6 ระดับ ซึ่งเป็นระดับที่เกินความเป็นจริงเกินความจำเป็น ผู้ตอบแบบสอบถามแยกแยะความเห็นหรือความรู้สึกรู้สึกของแต่ละระดับอย่างชัดเจนได้ยาก เกิดการโต้แย้งได้ง่าย ที่สำคัญคือ ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์จริงและฝืนสภาพความเป็นจริง แต่ผู้ศึกษาต้องการใช้การประเมินความละเอียดที่อยู่ในระดับที่พอเหมาะที่ง่ายสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม คือ 3 ระดับ (2) ประหยัดเวลาแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม (3) ผู้ตอบแบบสอบถามตัดสินใจได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น (4) ง่ายต่อผู้อ่านหรือนำผลการศึกษาไปอ่าน (5) ทำให้ข้อมูลที่ได้รับเป็นกลุ่มก้อน ชัดเจน ถ้าเป็น 5 ระดับ ข้อมูลจะกระจาย เวลาเขียนบรรยายข้อมูลจะยืดเยื้อซ้ำซาก เกินความจำเป็น ทำให้น่าเบื่อในการอ่านงานวิจัย (6) ทำให้ประหยัดเวลาและง่ายต่อการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล รวมตลอดทั้งการนำเสนอหรือเขียนบรรยายข้อมูล (7) ในทางปฏิบัติบ่อยครั้งที่เริ่มแรกได้กำหนดไว้ 5-6 ระดับ แต่หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วปรากฏว่าข้อมูลมีลักษณะกระจายไม่เป็นกลุ่มก้อน แต่ละระดับไม่มีน้ำหนักมากเพียงพอ ทำให้ในที่สุดจำเป็นต้องยุบรวมเป็น 3 ระดับ อีกทั้ง (8) มีนักวิชาการได้ใช้เพียง 3 ระดับอย่างแพร่หลาย และยอมรับการใช้แบบสอบถามนี้ด้วย (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ลัดดาวัลย์ รอดมณี และไพฑูรย์ ภักดี ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ 2529: 310-3 11; สมชัย ศรีสุทธิยากร 2546: 15) โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามทฤษฎีของเบสท์ (Best 1977: 174) และแนวคิดของแดเนียล (Daniel 1995: 18-19) โดยใช้ค่าคะแนนสูงสุด ลบด้วยค่าคะแนนต่ำสุด และนำมาหารด้วยจำนวนกลุ่มหรือระดับที่ต้องการแบ่ง

ในส่วนของเกณฑ์การวิเคราะห์ระดับแต่ละข้อ ได้ใช้การคำนวณช่วงการวัดตามแนวคิดของเบส (Best) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ระยะของช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ระดับการวัด}} \\ &= \frac{3-1}{3} \\ &= 0.66 \end{aligned}$$

กำหนดคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

3	เห็นด้วยระดับมาก	ช่วงคะแนน 2.33 - 3.00 คะแนน
2	เห็นด้วยระดับปานกลาง	ช่วงคะแนน 1.67 - 2.32 คะแนน
1	เห็นด้วยระดับน้อย	ช่วงคะแนน 1.00 - 1.66 คะแนน

สำหรับข้อคำถามจะมีลักษณะดังนี้

เป็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ (2) ขั้นตอนปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ และ (3) ขั้นตอนประเมินผลตามแผนปฏิบัติราชการ นอกจากนี้แล้ว จะมีข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยครอบคลุมกระบวนการวางแผน 3 ขั้นตอน และเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบภาพรวม และภาพรวมแนวโน้มการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้ด้วย

2.2 การทดสอบแบบสอบถาม

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือช่วยในการทำวิจัยสนาม โดยผู้ศึกษาได้สร้างหรือออกแบบสอบถามและสร้างตัวชี้วัดตามวัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย และกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องนี้ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจะต้องมีความเที่ยงตรง (validity) และเชื่อถือได้ (reliability) และหลังจากสร้างข้อคำถามหรือแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างเสร็จแล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง ยกร่างแบบสอบถาม โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัย

ขั้นตอนที่สอง การตรวจสอบความเที่ยงตรง เป็นลักษณะของการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความสมบูรณ์ ความสอดคล้อง ตลอดจนเนื้อหาและถ้อยคำของแบบสอบถามให้รัดกุมและถูกต้อง ขั้นตอนนี้ดำเนินการโดย

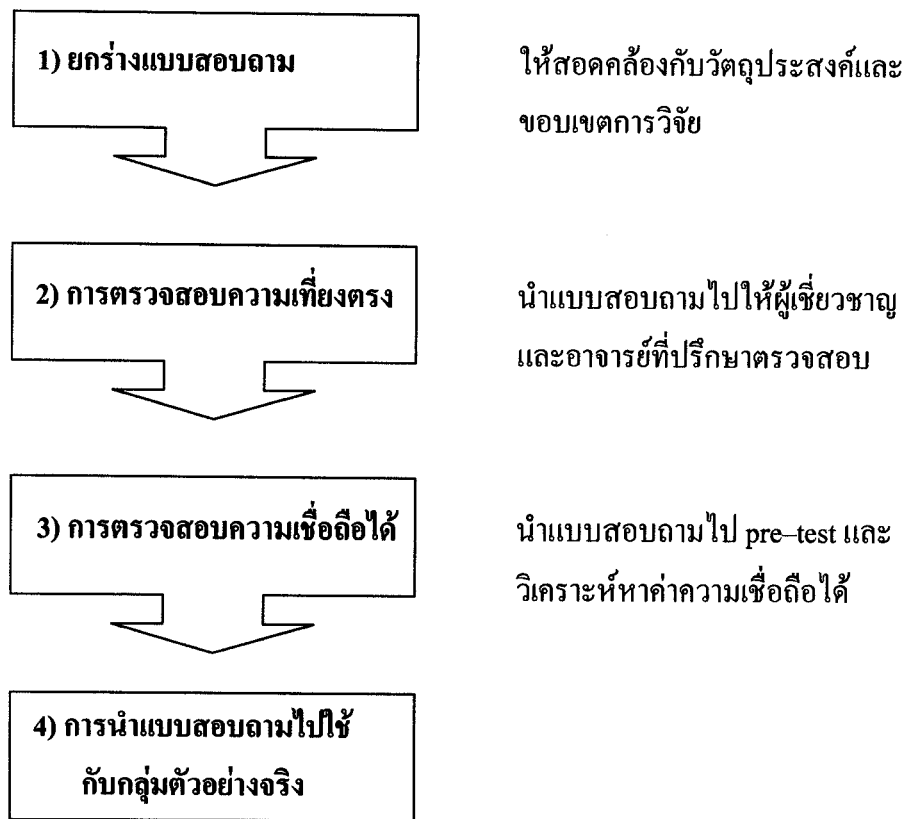
1) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ผู้เชี่ยวชาญมีจำนวน 3 คน คือ (1) นายสมพร เพชรสงค์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 (2) นายธนิต สามีเมือง ศึกษานิเทศก์ คศ.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 และ (3) นายสมควร

ชุมชอบ ครู คศ.3 โรงเรียนวัดทุ่งหลวง เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษามาก เมื่อพบข้อบกพร่องผู้ศึกษาได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม เช่น ตัดข้อคำถามที่ไม่จำเป็นออกและเพิ่มข้อความที่สำคัญบางข้อจนกระทั่งแบบสอบถามมีความเที่ยงตรง

2) นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีจำนวน 2 คน คือ (1) อาจารย์ พลเอกศิริรินทร์ ชูปกกล้า และ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วิรัชนิภาวรรณ เมื่อพบข้อบกพร่องผู้ศึกษาได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์และมีความเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่สาม การตรวจสอบความเชื่อถือได้ (reliability) ดำเนินการโดยผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบ (pre-test) เพื่อทดสอบหาความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม โดยนำไป per-test กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 50 ชุด ต่อจากนั้น จึงเก็บรวบรวมแบบสอบถาม จำนวน 50 ชุดนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความเนื้อเชื่อถือได้จากสูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอนบาค (Cronbach 1951: 297-334) คำนวณโดยใช้สูตร โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์สำหรับคอมพิวเตอร์ คือ SPSS / PC⁺ (Statistical Packager for Social Science) ในการวิเคราะห์ได้กำหนด ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป จึงจะถือว่าแบบสอบถามดังกล่าวมีความเชื่อถือได้และสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ และหลังจากนำแบบสอบถามจำนวน 50 ชุดดังกล่าวมาทดสอบหาค่าความเชื่อถือได้พบว่า ค่าความเชื่อถือได้ เท่ากับ 0.85 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

ขั้นตอนที่สี่ การนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง
 ทั้งนี้ หากพบข้อบกพร่องในขั้นตอนใด ผู้ศึกษาก็จะนำไปปรับปรุงแก้ไขจนผ่านทุกขั้นตอนขั้นตอนการทดสอบแบบสอบถามทั้ง 4 ขั้นตอนข้างต้นนี้ ได้สรุปไว้ในภาพที่ 3.1



ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการทดสอบแบบสอบถาม

สำหรับการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ คือ SPSS / PC⁺ (Statistical Packager for Social Science) สำหรับคอมพิวเตอร์ สามารถดำเนินการ ดังนี้

นำแบบสอบถาม ส่วนที่ 2, 3, 4 (ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 คือ คำถามเกี่ยวกับตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ส่วนที่ 3 คือ ปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ส่วนที่ 4 คือ แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน การเปรียบเทียบภาพรวม และภาพรวมแนวโน้มการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และส่วนที่ 5 คือ อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ) ส่วนที่ 2-5 นั้น ประกอบด้วย คำถามทั้งหมด 50 ข้อ มาทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาในแต่ละส่วน โดยกำหนดการให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น

2.3 การประมวลผล

ทำการประมวลผลแบบสอบถาม โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC⁺

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 ส่งหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาแจ้งคณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัด ในการตอบแบบสอบถาม

3.2 ศึกษาประสานงานกับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้ศึกษา

3.3 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ลงทะเบียนแล้วมาทำการวิเคราะห์ประมวลผลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับสถิติทางสังคมศาสตร์ ที่เรียกว่า SPSS / PC⁺

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที เป็นต้น และมีการนำเสนอข้อมูลใน ตาราง พร้อมกับการเขียนบรรยาย

5. ระยะเวลาทำการวิจัย

โครงการวิจัยนี้มีระยะเวลาทำการวิจัย 8 เดือน นับตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2549 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2550

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” เป็นการศึกษาที่เน้นด้านรัฐประศาสนศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 (2) ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 (3) เปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในปัจจุบันกับในอดีต และกับหน่วยงานอื่น รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 และ (4) ภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 1,396 คน คิดเป็นร้อยละ 85.38 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,635 คน ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมด จากนั้นจึงนำข้อมูลมาประมวลและวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์สำหรับคอมพิวเตอร์ คือ SPSS for PC⁺ และได้นำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีบรรยายและแสดงตารางประกอบคำบรรยาย

ผู้ศึกษาขอกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่นำมาใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

- 1) n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม
- 2) \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (mean)
- 3) S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
- 4) t – test แทน การทดสอบค่าที

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าจำนวน และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 หัวข้อ

2.1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ และความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติการ ทั้งนี้ วิเคราะห์โดยการนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง วิเคราะห์โดยการนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง วิเคราะห์โดยการนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าจำนวน ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันกับในอดีต และกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น รวมทั้งการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์โดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

2.5 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

3.1 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1 ตามกรอบแนวคิดเดิมมี 3 ขั้นตอน

3.2 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหา แนวทางการพัฒนา การเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปัจจุบันกับในอดีต และกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอื่น และภาพรวม แนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

ตอนที่ 1 สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 1 นี้เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้ประมวลและวิเคราะห์ไว้ในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม (n = 1,396 คน) จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

	ข้อมูลส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง	n = 1,396	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประเภทของ กลุ่มตัวอย่าง	1. ผู้บริหารสถานศึกษา	151	10.8
	2. ผู้แทนผู้ปกครอง	151	10.8
	3. ผู้แทนครู	149	10.7
	4. ผู้แทนองค์กรชุมชน	124	8.9
	5. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	146	10.5
	6. ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และ/หรือ ผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่	172	12.3
	7. ผู้แทนศิษย์เก่า	118	8.4
	8. ผู้ทรงคุณวุฒิ	385	27.6
	รวม	1,396	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

	ข้อมูลส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง	n = 1,396	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. เพศ	1. ชาย	999	71.6
	2. หญิง	397	28.4
	รวม	1,396	100.0
3. อายุ	1. ต่ำกว่า 30 ปี	43	3.1
	2. 30 ปีขึ้นไป	1201	86.0
	3. 60 ปีขึ้นไป	152	10.9
	รวม	1,396	100.0
4. วุฒิการศึกษา	1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	556	39.8
	2. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	681	48.8
	3. สูงกว่าปริญญาตรี	159	11.4
	รวม	1,396	100.0

จากการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในตารางที่ 4.1 พบว่า ในเรื่องประเภทของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 27.6) เป็นคณะกรรมการประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ รองลงมา (ร้อยละ 12.3) เป็นคณะกรรมการประเภทผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และ/หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ (ร้อยละ 10.8) เป็นคณะกรรมการประเภทผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการประเภทผู้แทนผู้ประกอบการ (ร้อยละ 10.7) เป็นคณะกรรมการประเภทผู้แทนครู (ร้อยละ 10.5) เป็นคณะกรรมการประเภทผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (ร้อยละ 8.9) เป็นคณะกรรมการประเภทผู้แทนองค์กรชุมชน และ (ร้อยละ 8.4) เป็นคณะกรรมการประเภทผู้แทนศิษย์เก่า ในเรื่องเพศกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.6) เป็นชาย และที่เหลือ (ร้อยละ 28.4) เป็นหญิง ในเรื่องอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.0) มีอายุ 30 ปีขึ้นไป รองลงมาตามลำดับ คือ (ร้อยละ 10.9) อายุ 60 ปีขึ้นไป และ (ร้อยละ 3.1) มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และในเรื่องวุฒิศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 48.8) มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า รองลงมาตามลำดับ คือ (ร้อยละ 39.8) มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 11.4) มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 5 หัวข้อดังกล่าวไว้แล้วข้างต้น โดยจะนำเสนอเรียงตามลำดับ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกรอบแนวคิดของเดมมิงดังกล่าว

2.1.1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติการ ตามกรอบแนวคิดของเดมมิง แสดงไว้ในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าสถิติความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติการ

ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ	ระดับความคิดเห็น				\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
	ด้านการมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนที่ 1	มาก (n)	ปานกลาง (n)	น้อย (n)			
การจัดทำแผนปฏิบัติการ	(%)	(%)	(%)	(%)			
1. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะหรือ ความรู้ความชำนาญด้าน การวางแผน	368 26.4	878 62.9	150 10.7	1,396 100.0	2.15	0.589	ปานกลาง
2. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้มีการจัดทำข้อมูล เพื่อใช้ในการวางแผน	331 23.7	871 62.4	194 13.9	1396 100.0	2.09	0.605	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ	ระดับความคิดเห็น				\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
	มาก (n)	ปานกลาง (n)	น้อย (n)	รวม (n)			
ด้านการมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนที่ 1							
การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ	(%)	(%)	(%)	(%)			
3. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้มีส่วนร่วมกำหนด เป้าหมายการพัฒนาในแผน ปฏิบัติราชการ	499 35.7	733 52.5	164 11.8	1396 100.0	2.23	0.646	ปานกลาง
4. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้จัดทำปฏิทิน ปฏิบัติงานที่ชัดเจนและ เหมาะสมในการจัดทำแผน ปฏิบัติราชการ	48 29.2	759 54.4	229 16.4	1,396 100.0	2.12	0.663	ปานกลาง
5. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมใน การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ของคณะกรรมการฯ ใน สถานศึกษาของท่านอยู่ใน ระดับสูง	353 25.2	890 63.8	153 11.0	1,396 100.0	2.14	0.584	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม					2.15	0.488	ปานกลาง

หมายเหตุ ตารางที่ใช้สถิติค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทุกตารางมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.05 และระดับความเห็นด้วยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ระดับ มีช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

- | | | | |
|--------------------|------------------|-----------|-------|
| 1) เห็นด้วยมาก | ช่วงคะแนนระหว่าง | 2.34-3.00 | คะแนน |
| 2) เห็นด้วยปานกลาง | ช่วงคะแนนระหว่าง | 1.67-2.33 | คะแนน |
| 3) เห็นด้วยน้อย | ช่วงคะแนนระหว่าง | 1.00-1.66 | คะแนน |

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย มีดังนี้ (1) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย

ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.23) ว่า คณะกรรมการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในแผนปฏิบัติราชการ (2) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.15) ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจและทักษะหรือความรู้ความชำนาญด้านการวางแผน (3) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.12) ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเหมาะสมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ และ (4) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.09) ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการจัดทำข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน

ในส่วนของภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.14) ว่า ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับสูง

สรุป ในการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม 2.15)

2.1.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง แสดงไว้ในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าสถิติความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ

ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนที่ 2	ระดับความเห็นด้วย				\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เห็นด้วย	
	มาก (n)	ปานกลาง (n)	น้อย (n)	รวม (n)				
การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ	(%)	(%)	(%)	(%)				
1. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้สร้างความเข้าใจกับ คณะกรรมการฯ ด้วยกันเกี่ยวกับ แผนปฏิบัติการที่ได้รับการ เห็นชอบแล้ว	515 36.9	784 56.2	97 6.9	1,396 100.0	2.29	0.590	ปานกลาง	
2. สถานศึกษาและคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านได้รับ มอบหมายให้นำแผนงาน/ โครงการไปปฏิบัติให้เกิดผล	482 34.5	787 56.4	127 9.1	1,396 100.0	2.25	0.609	ปานกลาง	
3. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้กำกับติดตามให้ สถานศึกษานำแผนปฏิบัติการ ไปปฏิบัติตามปฏิทินที่กำหนด	441 31.6	779 55.8	176 12.6	1,396 100.0	2.18	0.637	ปานกลาง	
4. สถานศึกษาและคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านได้ร่วมกัน ปรับปรุงและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติ ราชการ	523 37.5	729 52.2	144 10.3	1,396 100.0	2.27	0.635	ปานกลาง	
5. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ ของคณะกรรมการฯ ในสถาน- ศึกษาของท่านอยู่ในระดับสูง	435 31.1	840 60.2	121 8.7	1,396 100.0	2.22	0.589	ปานกลาง	
					เฉลี่ยรวม	2.24	0.483	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติแผนปฏิบัติการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย มีดังนี้ (1) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.29) ว่า คณะกรรมการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้สร้างความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการที่ได้รับการเห็นชอบแล้ว (2) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.27) ว่า สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร่วมกันปรับปรุงและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ (3) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.25) ว่า สถานศึกษาและได้รับมอบหมายให้นำแผนงาน/โครงการไปปฏิบัติให้เกิดผล และ (4) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.18) ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำกับติดตามให้สถานศึกษานำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติตามปฏิทินที่กำหนด

ในส่วนของภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.22) ว่า ในภาพรวม การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับสูง

สรุป ในการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม 2.24)

2.1.3 การวิเคราะห์ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติการ ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง แสดงไว้ในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าสถิติความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติการ

ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนที่ 3	ระดับความเห็นด้วย				\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เห็นด้วย
	มาก (n)	ปานกลาง (n)	น้อย (n)	รวม (n)			
การประเมินผลแผนปฏิบัติการ	(%)	(%)	(%)	(%)			
1. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้ร่วมกำหนดเกณฑ์ และวิธีการประเมินผลที่ เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	365 26.1	86.4 61.9	167 12.0	1,396 100.0	2.14	0.601	ปานกลาง
2. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้จัดทำเครื่องมือที่มี คุณภาพในการประเมินผล การปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติ ราชการ	298 21.3	857 61.4	241 17.3	1,396 100.0	2.04	0.620	ปานกลาง
3. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้ให้ความร่วมมือกับ สถานศึกษาในการประเมินผล ตามแผนปฏิบัติการ	461 33.0	780 55.9	155 11.1	1,396 100.0	2.21	0.627	ปานกลาง
4. สถานศึกษาและคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านได้ร่วม กันสรุปผลการประเมินและ รายงานต่อคณะกรรมการฯ	412 29.5	831 59.5	153 11.0	1,396 100.0	2.18	0.608	ปานกลาง
5. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมใน การประเมินผลแผนปฏิบัติการ ของคณะกรรมการฯ ในสถาน- ศึกษาของท่านอยู่ในระดับสูง	404 28.9	829 59.4	163 11.7	1,396 100.0	2.17	0.613	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ	ระดับความเห็นด้วย				\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เห็นด้วย
	มาก (n)	ปานกลาง (n)	น้อย (n)	รวม (n)			
	(%)	(%)	(%)	(%)			
6. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมใน กระบวนการวางแผน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำแผน การปฏิบัติ ตามแผน และการประเมินผล แผนปฏิบัติราชการ ของ คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านอยู่ในระดับสูง	389	847	160	1,396	2.16	0.605	ปานกลาง
	27.9	60.6	11.5	100.0			
	เฉลี่ยรวม				2.15	0.479	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย มีดังนี้ (1) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.21) ว่า คณะกรรมการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ (2) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.18) ว่า สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมกันสรุปผลการประเมินและรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (3) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.14) ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และ (4) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.04) ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติราชการ

ในส่วนของภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.15) ว่า ในภาพรวม การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับสูง

ในส่วนของภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.16) ว่า ในภาพรวม การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง

สรุป ในการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม 2.15)

2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง ดังกล่าว มีดังนี้

2.2.1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง แสดงไว้ในตารางที่ 4.5

หมายเหตุ ปัญหาตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังกล่าวข้างต้นนี้ แต่ละด้านมีหลายปัญหา แต่ในที่นี้ได้พิจารณาคัดเลือกเฉพาะปัญหาที่สำคัญที่สุดของแต่ละด้านเพื่อนำไปใช้ศึกษาวิเคราะห์ใน “กระบวนการพิจารณาแก้ไขปัญหา” ในบทที่ 5 หัวข้อ 2. อภิปรายผล หัวข้อย่อย ปัญหาและแนวทางการพัฒนา

สำหรับหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกปัญหาที่สำคัญที่สุดของแต่ละด้าน ดังกล่าว มีตามลำดับ ดังนี้

- 1) พิจารณาจากค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของปัญหาแต่ละด้าน กล่าวคือ หากปัญหาด้านใดมีค่าเฉลี่ยของปัญหามากที่สุดจะเลือกเพื่อนำไปวิเคราะห์เป็นอันดับแรก
- 2) ถ้าหากค่าเฉลี่ยของปัญหาในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน จะพิจารณาจากค่าเบี่ยงเบน-มาตรฐานหรือ S.D. ที่แสดงถึงการกระจายของข้อมูลของปัญหาแต่ละด้าน โดยเลือกปัญหาที่มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุดเป็นอันดับสอง
- 3) ถ้าหากปัญหาแต่ละด้านมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากันอีกจะพิจารณาจากจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง (n) ของปัญหาแต่ละด้านต่อระดับความเห็นด้วย โดยเลือกปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย ในระดับมากที่สุด (มาก ปานกลาง น้อย) เป็นอันดับสุดท้าย

เพื่อให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น ในตารางที่ 4.5 ข้างล่างนี้ที่แสดงการวิเคราะห์ปัญหา ผู้ศึกษาได้ใส่เครื่องหมาย * ไว้ท้ายตัวเลขที่ผู้ศึกษาเห็นว่า เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของแต่ละด้าน ไว้ด้วย

ตารางที่ 4.5 ค่าสถิติความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติการ

ความคิดเห็นต่อปัญหาในการ บริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติการ	ระดับความเห็นด้วย				\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เห็นด้วย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม			
	(n) (%)	(n) (%)	(n) (%)	(n) (%)			
1. การประสานงานระหว่างสถาน- ศึกษาและคณะกรรมการฯ ใน สถานศึกษาของท่านในเรื่องการ จัดทำแผนปฏิบัติการยังไม่ได้ เท่าที่ควร	185 13.3	824 59.0	387 27.7	1,396 100.0	1.85	0.623	ปานกลาง
2. การประสานงานของคณะกรรมการฯ ด้วยกันในสถานศึกษาของท่านใน เรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติการ ยังไม่ได้เท่าที่ควร	199 14.3	810 58.0	387 27.7	1,396 100.0	1.86*	0.633	ปานกลาง
3. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านบางคนเข้าร่วมประชุม ในการเตรียมแผนปฏิบัติการ สำหรับสถานศึกษาไม่สม่ำเสมอ	193 13.8	783 56.1	420 30.1	1,396 100.0	1.83	0.642	ปานกลาง
4. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านไม่นำข้อมูลข่าวสารมา ใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติ ราชการ	147 10.5	814 58.3	435 31.2	1,396 100.0	1.79	0.612	ปานกลาง
5. คณะกรรมการในสถานศึกษา ของท่านไม่ได้มีส่วนร่วมในการ ติดตามและประเมินผลการจัดทำ แผนปฏิบัติการ	179 12.8	756 54.2	461 33.0	1,396 100.0	1.79	0.646	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวม				1.82	0.504	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้าน การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย มีดังนี้ (1) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.86) ว่า การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร (2) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.85) ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบางคนเข้าร่วมประชุมในการเตรียมแผนปฏิบัติราชการสำหรับสถานศึกษาไม่สม่ำเสมอ (3) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.83) ว่า การประสานงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันในเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร และ (4) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.79) มี 2 ความเห็น ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่นำข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ

สรุป ในการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาในการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม 1.82)

2.2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ ตามกรอบแนวคิดของเดมมิง แสดงไว้ในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าสถิติความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ

ความคิดเห็นต่อปัญหาในการ บริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนที่ 2	ระดับความเห็นด้วย				\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เห็นด้วย
	มาก (n)	ปานกลาง (n)	น้อย (n)	รวม (n)			
การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ	(%)	(%)	(%)	(%)			
1. การประสานงานระหว่างสถาน- ศึกษาและคณะกรรมการฯ ใน สถานศึกษาของท่านในเรื่อง การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ ยังไม่ดีเท่าที่ควร	173 12.4	816 58.5	47 29.1	1,396 100.0	1.83	0.622	ปานกลาง
2. การประสานงานของคณะ- กรรมการฯ ด้วยกันในสถานศึกษา ของท่านในเรื่องการปฏิบัติ ตามแผนยังไม่ดีเท่าที่ควร	172 12.3	796 57.0	428 30.7	1,396 100.0	1.81	0.629	ปานกลาง
3. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย	233 16.7	77 55.1	393 28.2	1,396 100.0	1.88	0.660	ปานกลาง
4. คณะกรรมการในสถานศึกษา ของท่านเข้ามามีส่วนร่วมใน การติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติตามแผนของสถานศึกษา ค่อนข้างน้อย	188 13.5	807 57.8	401 28.7	1,396 100.0	1.84	0.631	ปานกลาง
5. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านให้ความสำคัญกับการ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน ของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย	199 14.3	784 56.2	413 29.6	1,396 100.0	1.84	0.644	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม					1.84	0.528	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย มีดังนี้ (1) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.88) ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย (2) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.84) มี 2 ความคิดเห็น ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย (3) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.83) ว่า การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร และ (4) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.81) ว่า การประสานงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันในสถานศึกษาในเรื่องการปฏิบัติตามแผนยังไม่ดีเท่าที่ควร

สรุป ในการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม 1.84)

2.2.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ ตามกรอบแนวคิดของเดมมิง แสดงไว้ในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าสถิติความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ

ความคิดเห็นต่อปัญหาในการ บริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนที่ 3	ระดับความเห็นด้วย				\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เห็นด้วย
	มาก (n)	ปานกลาง (n)	น้อย (n)	รวม (n)			
การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ	(%)	(%)	(%)	(%)			
1. การประสานงานระหว่างสถาน- ศึกษาและคณะกรรมการฯ ใน สถานศึกษาของท่านในเรื่อง การประเมินผลตามแผนปฏิบัติ ราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร	182 13.0	809 58.0	405 29.0	1,396 100.0	1.84	0.628	ปานกลาง
2. การประสานงานของคณะ- กรรมการฯ ด้วยกันในสถานศึกษา ของท่านในเรื่องการประเมินผล แผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร	183 13.1	827 59.2	386 27.7	1,396 100.0	1.85*	0.621	ปานกลาง
3. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานประเมินผลแผนปฏิบัติ ราชการของสถานศึกษา ค่อนข้างน้อย	179 12.8	803 57.5	414 29.7	1,396 100.0	1.83	0.629	ปานกลาง
4. คณะกรรมการในสถานศึกษา ของท่านเข้ามามีส่วนร่วมใน การติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติตามแผนของสถานศึกษา ค่อนข้างน้อย	165 11.8	855 61.2	376 26.9	1,396 100.0	1.84	0.604	ปานกลาง
5. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านให้ความสำคัญกับการ มีส่วนร่วมในการประเมินผล แผนปฏิบัติราชการของ สถานศึกษาค่อนข้างน้อย	161 11.5	814 58.3	421 30.2	1,396 100.0	1.81	0.618	ปานกลาง
				เฉลี่ยรวม	1.83	0.522	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่า ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย มีดังนี้ (1) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.85) ว่า การประสานงานของคณะกรรมการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันในเรื่องการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร (2) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.84) มี 2 ความเห็น ว่า การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการประเมินผลตามแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย (3) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.83) ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย และ (4) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.81) ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย

สรุป ในการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาในการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม 1.82)

2.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง ดังกล่าว

2.3.1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง แสดงไว้ในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ค่าสถิติความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม
ในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 1
การจัดทำแผนปฏิบัติการ

ความคิดเห็นต่อแนวทาง การพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติการ	ระดับความเห็นด้วย				\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เห็นด้วย
	มาก (n) (%)	ปานกลาง (n) (%)	น้อย (n) (%)	รวม (n) (%)			
1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัด การฝึกอบรมคณะกรรมการฯ ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัด ทำแผนปฏิบัติการ รวมทั้ง เรื่องอำนาจหน้าที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และเทคนิคการร่วมประชุม	660 47.3	656 47.0	80 5.7	1,396 100.0	2.41	0.597	มาก
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร ดำเนินการหรือมาตรการเพื่อทำ ให้สถานศึกษาและคณะกรรมการฯ เห็นถึงความสำคัญของการมี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติ ราชการ	637 45.6	678 48.6	81 5.8	1,396 100.0	2.39	0.596	มาก
3. สถานศึกษาควรทำตัวเป็นแบบ อย่างที่ดีในการพัฒนาการมี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติ ราชการ	719 51.5	625 44.8	52 3.7	1,396 100.0	2.47	0.569	มาก
4. สถานศึกษาควรจัดแหล่งข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อให้ คณะกรรมการฯ ได้ค้นคว้าใน การจัดทำแผนปฏิบัติการ	687 49.2	630 45.1	79 5.7	1,396 100.0	2.43	0.599	มาก

2.3.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง แสดงไว้ในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าสถิติความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ

ความคิดเห็นต่อแนวทาง	ระดับความเห็นด้วย				\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเห็นด้วย
	มาก (n) (%)	ปานกลาง (n) (%)	น้อย (n) (%)	รวม (n) (%)			
การพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ							
1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัด การฝึกอบรมคณะกรรมการฯ ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และเทคนิคการร่วมประชุม	730 52.3	563 40.3	103 7.4	1,396 100.0	2.44	0.628	มาก
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร ดำเนินการหรือมาตรการเพื่อ ทำให้สถานศึกษาและคณะ- กรรมการฯ เห็นถึงความสำคัญ ของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ตามแผนปฏิบัติราชการ	671 48.1	644 46.1	81 5.8	1,396 100.0	2.42	0.600	มาก
3. สถานศึกษาควรทำตัวเป็นแบบ อย่างที่ดีในการพัฒนาการมี ส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน ปฏิบัติราชการ	749 53.7	594 42.6	53 3.8	1,396 100.0	2.45	0.590	มาก

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อแนวทาง การพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนที่ 2	ระดับความเห็นด้วย				\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเห็นด้วย
	มาก (n) (%)	ปานกลาง (n) (%)	น้อย (n) (%)	รวม (n) (%)			
การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ							
4. สถานศึกษาควรจัดแหล่งข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อให้ คณะกรรมการฯ ได้ค้นคว้าใน การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ	705 50.5	621 44.5	70 5.0	1,396 100.0	2.45	0.590	มาก
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรร งบประมาณให้เพียงพอสำหรับ การดำเนินงานเพื่อสนับสนุน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการฯ ในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติ ราชการ	703 50.4	606 43.4	87 6.2	1,396 100.0	2.44	0.609	มาก
เฉลี่ยรวม					2.45	0.516	มาก

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่า ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทาง
การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย
มีดังนี้ (1) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.49) ว่า สถานศึกษาควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี
ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ (2) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับมาก
(ค่าเฉลี่ย 2.45) ว่า สถานศึกษาควรจัดแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อให้คณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ค้นคว้าในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ (3) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.44) มี 2 ความเห็นด้วยว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ รวมทั้งเรื่อง
อำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและเทคนิคการร่วมประชุม, หน่วยงานที่
เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ และ (4) กลุ่มตัวอย่าง
เห็นด้วยระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.42) ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการหรือมาตรการเพื่อทำให้

สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ

สรุป ในการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ พบว่า อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม 2.45)

2.3.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ ตามกรอบแนวคิดของเคมมิ่ง แสดงไว้ในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ค่าสถิติความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ

ความคิดเห็นต่อแนวทาง การพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ	ระดับความเห็นด้วย				\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เห็นด้วย
	มาก (n) (%)	ปานกลาง (n) (%)	น้อย (n) (%)	รวม (n) (%)			
1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัด การฝึกอบรมคณะกรรมการฯ ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และเทคนิคการร่วมประชุม	709 50.8	580 41.5	107 7.7	1396 100.0	2.43	0.631	มาก
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร ดำเนินการหรือมาตรการเพื่อ ทำให้สถานศึกษาและคณะ- กรรมการฯ เห็นถึงความสำคัญ ของการมีส่วนร่วมการประเมิน ผลแผนปฏิบัติราชการ	660 47.3	656 47.0	80 5.7	1396 100.0	2.41	0.598	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ความคิดเห็นต่อแนวทาง	ระดับความเห็นด้วย				\bar{X}	S.D.	ระดับ ความเห็นด้วย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม			
การพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ตามขั้นตอนที่ 3	(n) (%)	(n) (%)	(n) (%)	(n) (%)			
การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ							
3. สถานศึกษาควรทำตัวเป็นแบบ อย่างที่ดีในการพัฒนาการมี ส่วนร่วมในการประเมินผล แผนปฏิบัติราชการ	737 52.7	594 42.6	65 4.7	1396 100.0	2.48	0.585	มาก
4. สถานศึกษาควรจัดแหล่งข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อให้ คณะกรรมการฯ ได้ค้นคว้าใน การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ	689 49.3	642 46.0	65 4.7	1396 100.0	2.45	0.594	มาก
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรร งบประมาณให้เพียงพอสำหรับ การดำเนินงานเพื่อสนับสนุน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการฯ ในการประเมินผลแผนปฏิบัติ ราชการ	700 50.1	603 43.2	93 6.7	1396 100.0	2.43	0.626	มาก
เฉลี่ยรวม					2.44	0.520	มาก

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่า ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 ด้านการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย มีดังนี้ (1) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.48) ว่า สถานศึกษาควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ (2) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.45) ว่า สถานศึกษาควรจัดแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ค้นคว้าในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ (3) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.43) ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ และ (4) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.43) ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและเทคนิคการร่วมประชุม และ (5) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.41) ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการหรือมาตรการเพื่อให้สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ

สรุป ในการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ พบว่า อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม 2.44)

2.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันกับในอดีต และกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น รวมทั้งการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ดังนี้

2.4.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปัจจุบันกับในอดีต และกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

2.4.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปัจจุบันกับในอดีต และกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น แสดงไว้ในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ค่าสถิติเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปัจจุบันกับในอดีต และกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

เปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	ระดับความเห็นด้วย				\bar{X}	S.D.	ระดับความเห็นด้วย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม			
	(n) (%)	(n) (%)	(n) (%)	(n) (%)			
1. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน ในปัจจุบันสูงกว่าในอดีต	612 43.8	687 49.2	97 7.0	1396 100.0	2.36	0.609	มาก
2. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน มีมากกว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น	341 24.4	920 65.9	135 9.7	1396 100.0	2.14	0.565	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม					2.25	0.519	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่า ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเมื่อเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปัจจุบันกับในอดีตและกับหน่วยงานอื่น มีดังนี้ (1) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.36) ว่า ในภาพรวม การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันสูงกว่าในอดีต และ (2) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.14) ว่า ในภาพรวม การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีมากกว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

สรุป ในการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเมื่อเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปัจจุบันกับในอดีต และกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม 2.25)

2.4.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพรวม การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 3 ข้อย่อย ดังนี้

1) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อ ภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ คือ เพศชายกับเพศหญิง

2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อ ภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและสูงกว่าปริญญาตรี

1) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อ ภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ คือ เพศชายกับเพศหญิง แสดงไว้ในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ค่าสถิติเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อภาพรวม การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ คือ เพศชายกับเพศหญิง

การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่าง กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อภาพรวม การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ	ระดับความเห็นด้วย				t	Sig. (2-tailed)
	ชาย \bar{X} (n = 999)	S.D.	หญิง \bar{X} (n = 397)	S.D.		
1. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนปฏิบัติราชการของ คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านอยู่ในระดับสูง	2.13	0.57	2.17	.62	-0.992	0.322 ^{n.s}

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่าง กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อภาพรวม การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ	ระดับความเห็นด้วย				t	Sig. (2-tailed)
	ชาย \bar{X} (n=999)	S.D.	หญิง \bar{X} (n = 397)	S.D.		
2. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการของ คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านอยู่ในระดับสูง	2.23	0.59	2.22	0.58	0.030	0.976 ^{n.s}
3. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของ คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านอยู่ในระดับสูง	2.17	0.61	2.19	0.64	-0.721	0.471 ^{n.s}
เฉลี่ยรวม	2.17	0.49	2.19	0.51	-0.689	0.491^{n.s}

หมายเหตุ เฉพาะตารางที่วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 กระบวนการ ผู้ศึกษาได้ยึดถือแนวทางการวิเคราะห์ ดังนี้

1) การวิเคราะห์หรือการทดสอบค่าที (t-test) เป็นการทดสอบผลต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่มเท่านั้น เช่น ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายกับเพศหญิงต่อคำถามที่นำมาวิเคราะห์ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ สำหรับในที่นี้ได้พิจารณาจากค่า Sig.(2-tailed) กล่าวคือ ถ้าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกัน ค่า Sig.(2-tailed) จะน้อยกว่า α หรือเขียนว่า Sig.(2-tailed) < α (ในตารางข้างบน ได้ใส่เครื่องหมาย * ไว้) แต่ถ้าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน ค่า Sig.(2-tailed) จะมากกว่าหรือเท่ากับ α หรือเขียนว่า Sig.(2-tailed) > α หรือ Sig.(2-tailed) = α (ในตารางข้างบน ได้ใส่เครื่องหมาย ^{n.s} ไว้)

2) t หมายถึง ค่าสถิติที่คำนวณได้จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

3) Sig.(2-tailed) หมายถึง ค่าความน่าจะเป็นในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐาน (หมายถึง ข้อคิดเห็นหรือข้อความที่ใช้เป็นมูลฐานของการหาเหตุผลของการวิจัย) ในกรณีนี้ หมายถึง แตกต่างหรือไม่แตกต่างกัน

4) ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ (α) ที่ใช้เป็นเกณฑ์สำหรับการยอมรับหรือปฏิเสธ สมมติฐานว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันหรือไม่แตกต่างกัน ในที่นี้กำหนดให้ $\alpha = 0.05$ หรือที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.05 หรือ 95%

5) * หมายถึง ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกัน (Sig.(2-tailed) $< \alpha$)

6) ^{ns} หมายถึง ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน (Sig.(2-tailed) $> \alpha$)

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 4.12 เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นเพศชายกับเพศหญิงต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกระบวนการวางแผน 3 ขั้นตอน พบว่า (1) ด้านการจัดทำ แผนปฏิบัติราชการ (2) ด้านการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ และ (3) ด้านการประเมินผลแผน ปฏิบัติราชการ ไม่มีความแตกต่างกันโดยค่า Sig.(2-tailed) มากกว่า α (ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05)

2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อ ภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและสูงกว่าปริญญาตรี แสดงไว้ในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ค่าสถิติเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อภาพรวม
การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรีหรือ
เทียบเท่าและสูงกว่าปริญญาตรี

การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่าง กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อภาพรวม การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n = 1,396)				t	Sig. (2-tailed)
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี \bar{X} (n = 556)	S.D.	สูงกว่า ปริญญาตรี \bar{X} (n = 840)	S.D.		
1. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนปฏิบัติราชการของ คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านอยู่ในระดับสูง	2.17	0.553	2.13	0.605	1.247	0.212 ^{n.s}
2. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการของ คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านอยู่ในระดับสูง	2.21	0.575	2.24	0.599	-0.840	0.401 ^{n.s}
3. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของ คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านอยู่ในระดับสูง	2.20	0.572	2.15	0.640	1.460	0.145 ^{n.s}
เฉลี่ยรวม	2.199	0.457	2.17	0.520	0.765	0.444^{n.s}

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 4.13 เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2
กลุ่มที่มีระดับการศึกษา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและสูงกว่าปริญญาตรีต่อ
ภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ตามกระบวนการวางแผน 3 ขั้นตอน พบว่า (1) ด้านการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ (2)
ด้านการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ และ (3) ด้านการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ ไม่มีความ
แตกต่างกัน โดยค่า Sig.(2-tailed) มากกว่า α (ระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.05)

2.5 การวิเคราะห์ภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดงไว้ในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ค่าสถิติภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพรวมแนวโน้ม ของการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	ระดับความเห็นด้วย				\bar{X}	S.D.	ระดับ ความ เห็นด้วย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม			
	(n) (%)	(n) (%)	(n) (%)	(n) (%)			
1. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน ในอนาคตมีแนวโน้มที่อำนวยความสะดวกและให้บริการที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนเพิ่มมากขึ้นกว่าในปัจจุบัน	686	626	84	1,396	2.43	0.604	มาก
2. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน ในอนาคตมีแนวโน้มมากกว่าในปัจจุบัน	718	570	108	1,396	2.43	0.633	มาก
เฉลี่ยรวม					2.43	0.576	มาก

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4.14 แสดงตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ (1) กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.43) มี 2 ความเห็น ว่า ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคตมีแนวโน้มที่อำนวยความสะดวกและให้บริการที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนเพิ่มมากขึ้นกว่าปัจจุบัน และในภาพรวมการมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคตมีแนวโน้มมากกว่าในปัจจุบัน

สรุป ในการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม 2.43)

ตอนที่ 3 ข้อสรุปที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 นี้แบ่งเป็น 2 หัวข้อได้แก่

3.1 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ตามกรอบแนวคิดเดิมมี 3 ขั้นตอน

3.2 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหา แนวทางการพัฒนา การเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันกับในอดีต และกับหน่วยงานอื่น และภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

3.1 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ตามกรอบแนวคิดเดิมมี 3 ขั้นตอน แสดงรายละเอียดในภาพที่ 4.1

การบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน 3 ขั้นตอน	ระดับ ความคิดเห็น			+	สรุป ภาพรวม	ระดับ ความคิดเห็น		
	มาก	ปาน กลาง	น้อย			มาก	ปาน กลาง	น้อย
1. การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ								
1. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้ พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และ ทักษะหรือ ความรู้ความ ชำนาญด้านการ วางแผน	26.4	62.9	10.7					
2. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้มี การจัดทำข้อมูล เพื่อใช้ในการ วางแผน	23.7	62.4	13.9					
3. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้มี ส่วนร่วมกำหนด เป้าหมายการ พัฒนาใน แผนปฏิบัติ ราชการ	35.7	52.5	11.8	+	ภาพรวมการ บริหารจัดการ ด้านการมี ส่วนร่วมใน การวางแผน ด้านการจัดทำ แผนปฏิบัติ ราชการ	25.2	63.8	11.0
คณะกรรมการฯ ใน สถานศึกษาของ ท่านได้จัดทำปฏิทิน ปฏิบัติงานที่ชัดเจน และเหมาะสมในการ จัดทำแผน ปฏิบัติ ราชการ	29.2	54.4	16.4					

การบริหาร
จัดการด้าน
การมี
ส่วนร่วมใน
การวางแผน
ของคณะ
กรรมการ
สถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

การบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน 3 ขั้นตอน	ระดับ ความคิดเห็น			+	สรุป ภาพรวม	ระดับ ความคิดเห็น		
	มาก	ปาน กลาง	น้อย			มาก	ปาน กลาง	น้อย
2. การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ								
1. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้สร้าง ความเข้าใจกับ คณะกรรมการฯ ด้วยกันเกี่ยวกับ แผนปฏิบัติ ราชการที่ได้รับ การเห็นชอบแล้ว	36.9	56.2	6.9					
2. สถานศึกษาและ คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้รับ มอบหมายให้นำ แผนงาน/ โครงการไป ปฏิบัติให้เกิดผล	34.5	56.4	9.1					
3. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้กำกับ ติดตามให้ สถานศึกษานำ แผนปฏิบัติ ราชการไปปฏิบัติ ตามปฏิทินที่ กำหนด	31.6	55.8	12.6	+	ภาพรวมการ บริหารจัดการ ด้านการมี ส่วนร่วมใน การวางแผน ด้านการ ปฏิบัติตาม แผนปฏิบัติ ราชการ	31.1	60.2	8.7
4. สถานศึกษาและ คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้ ร่วมกันปรับปรุง และแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นจากการ ปฏิบัติตาม แผนปฏิบัติ ราชการ	37.5	52.2	10.3					

การบริหาร
จัดการด้าน
การมี
ส่วนร่วมใน
การวางแผน
ของคณะ
กรรมการ
สถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน

การบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน 3 ขั้นตอน	ระดับ ความคิดเห็น			+	สรุป ภาพรวม	ระดับ ความคิดเห็น		
	มาก	ปาน กลาง	น้อย			มาก	ปาน กลาง	น้อย
3. การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติการ								
1. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้ร่วม กำหนดเกณฑ์ และวิธีการ ประเมินผลที่ เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ	26.1	61.9	12.0					
2. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้จัดทำ เครื่องมือที่มี คุณภาพในการ ประเมินผลตาม แผนปฏิบัติ ราชการ	21.3	61.4	17.3					
3. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้ให้ ความร่วมมือกับ สถานศึกษาใน การประเมินผล ตามแผนปฏิบัติ ราชการ	33.0	55.9	11.1	+	ภาพรวม การบริหาร จัดการด้าน การมีส่วน ร่วมในการ วางแผน ด้าน ประเมินผล แผนปฏิบัติ ราชการ	28.9	59.4	11.7
4. สถานศึกษาและ คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านได้ ร่วมกันสรุปผล การประเมินและ รายงานต่อ คณะกรรมการ	29.5	59.5	11.0					

การบริหาร
จัดการด้าน
การมี
ส่วนร่วมใน
การวางแผน
ของคณะ
กรรมการ
สถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

ภาพที่ 4.1 ค่าสถิติสรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ตามกรอบแนวคิดเดิมมี 3 ขั้นตอน

จากภาพที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า

1) การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผน ปฏิบัติราชการ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการจัดทำแผนปฏิบัติราชการใน 4 เรื่อง คือ (1) คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะหรือความรู้ความชำนาญด้านการวางแผน (2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการจัดทำข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน (3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาของท่าน ได้มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในแผนปฏิบัติราชการ และ (4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเหมาะสมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ นอกจากนี้ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อคำถามที่ว่า การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับสูง

2) การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการใน 4 เรื่อง คือ (1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้สร้างความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันเกี่ยวกับแผนปฏิบัติราชการที่ได้รับการเห็นชอบแล้ว (2) สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับมอบหมายให้นำแผนงาน/โครงการ ไปปฏิบัติให้เกิดผล (3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำกับติดตามให้สถานศึกษานำแผนปฏิบัติราชการไปปฏิบัติตามปฏิทินที่กำหนด และ (4) สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมกันปรับปรุงและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ นอกจากนี้ ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อคำถามที่ว่า การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนตามขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับสูง

3) การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการใน 4 เรื่อง คือ (1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผลตามแผนปฏิบัติราชการ (3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐาน ได้ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการประเมินผลตามแผนปฏิบัติราชการ และ (4) สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมกันสรุปผลการประเมินและรายงานต่อคณะกรรมการ นอกจากนี้ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อคำถามที่ว่า การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนตามขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับสูง

สรุป กลุ่มตัวอย่างล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนทั้ง 3 ขั้นตอน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะหรือความรู้ความชำนาญด้านการวางแผน มีการจัดทำข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาแผนปฏิบัติราชการ จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเหมาะสมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ สร้างความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันเกี่ยวกับแผนปฏิบัติราชการที่ได้รับการเห็นชอบแล้ว ได้รับมอบหมายให้นำแผนงาน/โครงการไปปฏิบัติให้เกิดผล กำกับติดตามให้สถานศึกษานำแผนไปปฏิบัติตามปฏิทินที่กำหนด ร่วมกันปรับปรุงและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ ร่วมกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินผล ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จัดทำเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการประเมินผลตามแผนปฏิบัติราชการ ร่วมกันสรุปผลการประเมินและรายงานต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหา แนวทางการพัฒนา การเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันกับในอดีต และกับหน่วยงานอื่น และภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 แบ่งเป็น 4 หัวข้อย่อย เรียงตามลำดับ ได้แก่

3.2.1 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง 3 ขั้นตอน

3.2.2 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง 3 ขั้นตอน

3.2.3 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ในปัจจุบันกับในอดีตและกับหน่วยงานอื่น ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง 3 ขั้นตอน

3.2.4 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง 3 ขั้นตอน
 ทั้งนี้ได้สรุปเรียงลำดับไว้ตามที่แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ค่าสถิติสรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ หนึ่ง การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน สอง ปัญหา สาม แนวทางการพัฒนา สี่ การเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการ และ ห้า ภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

หนึ่ง การบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน 3 ขั้นตอน	ระดับ ความเห็นด้วย			สอง ปัญหาในการบริหาร จัดการด้านการมี ส่วนร่วม ในการวางแผน	ระดับ ความเห็นด้วย			สาม แนวทาง การพัฒนา การบริหารจัดการด้าน การมีส่วนร่วมใน การวางแผน	ระดับ ความเห็นด้วย		
	มาก	ปาน กลาง	น้อย		มาก	ปาน กลาง	น้อย		มาก	ปาน กลาง	น้อย
1. ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ											
1. คณะกรรมการฯ ใน สถานศึกษาของท่านได้ พัฒนาความรู้ความเข้าใจ และทักษะหรือความรู้ ความชำนาญด้านการ วางแผน	26.4	62.9	10.7	1. การ ประสานงาน ระหว่าง สถานศึกษาและ คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของ ท่านในเรื่องการจัด ทำแผนปฏิบัติ ราชการ ยังไม่ได้เท่าที่ควร	13.3	59.0	27.7	1. หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควร จัดการฝึกอบรม คณะกรรมการฯ ใน เรื่องการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผน ปฏิบัติราชการ รวมทั้งเรื่องอำนาจ หน้าที่ กฎหมายกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ เกี่ยวข้อง และ เทคนิคการร่วม ประชุม	47.3	47.0	5.7

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

หนึ่ง การบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน 3 ขั้นตอน	ระดับ ความเห็นด้วย			สอง ปัญหาในการบริหาร จัดการด้านการมี ส่วนร่วม ในการวางแผน	ระดับ ความเห็นด้วย			สาม แนวทางการ พัฒนาการ บริหารจัดการด้าน การมีส่วนร่วมใน การวางแผน	ระดับ ความเห็นด้วย		
	มาก	ปาน กลาง	น้อย		มาก	ปาน กลาง	น้อย		มาก	ปาน กลาง	น้อย
2. คณะกรรมการฯ ใน สถานศึกษาของท่าน ได้มี การจัดทำข้อมูลเพื่อใช้ ในการวางแผน	23.7	62.4	13.9	2. การประสานงาน ของคณะกรรมการฯ ด้วยกันในสถานศึกษา ของท่านในเรื่อง การจัดทำ แผนปฏิบัติการที่ยัง ไม่ดีเท่าที่ควร	14.3	58.0	27.7	2. หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควร ดำเนินการหรือ มาตรการเพื่อให้ สถานศึกษาและ คณะกรรมการฯ เห็นถึงความสำคัญ ของการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผน ปฏิบัติการ	45.6	48.6	5.8
3. คณะกรรมการฯ ใน สถานศึกษาของท่าน ได้มีส่วนร่วมกำหนด เป้าหมายการพัฒนา ในแผนปฏิบัติการ	35.7	52.5	11.8	3. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของ ท่านบางคนเข้าร่วม ประชุมในการ เตรียมแผนปฏิบัติ ราชการสำหรับ สถานศึกษาไม่ สม่ำเสมอ	13.8	56.1	30.1	3. สถานศึกษาควร ทำตัวเป็น แบบอย่างที่ดีใน การดำเนินการมีส่วน ร่วมในการจัดทำ แผนปฏิบัติ ราชการ	51.5	44.8	3.7
4. คณะกรรมการฯ ใน สถานศึกษาของท่าน ได้จัดทำปฏิทินปฏิบัติ งานที่ชัดเจนและ เหมาะสมในการจัดทำ แผนปฏิบัติการ	29.2	54.4	16.4	4. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของ ท่านไม่นำข้อมูล ข่าวสารมาใช้ในการ จัดทำ แผนปฏิบัติ ราชการ	10.5	58.3	31.2	4. สถานศึกษาควร จัดแหล่งข้อมูล ข่าวสารที่เป็น ประโยชน์เพื่อให้ คณะกรรมการฯ ได้ค้นคว้าในการ จัดทำแผนปฏิบัติ ราชการ	49.2	45.1	5.7

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

หนึ่ง การบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน 3 ขั้นตอน	ระดับ ความเห็นด้วย			สอง ปัญหาในการบริหาร จัดการด้านการมี ส่วนร่วม ในการวางแผน	ระดับ ความเห็นด้วย			สาม แนวทาง การพัฒนาการ บริหารจัดการด้าน การมีส่วนร่วมใน การวางแผน	ระดับ ความเห็นด้วย		
	มาก	ปาน กลาง	น้อย		มาก	ปาน กลาง	น้อย		มาก	ปาน กลาง	น้อย
5. ในภาพรวมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านอยู่ในระดับสูง	25.2	63.8	11.0	5. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านไม่ได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติการ	12.8	54.2	33.0	5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการฯ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ	49.5	45.0	5.5
2. ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ											
1. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านได้สร้างความเข้าใจกับคณะกรรมการฯ ด้วยกันเกี่ยวกับแผนปฏิบัติราชการที่ได้รับการเห็นชอบแล้ว	36.9	56.2	6.9	1. การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านในเรื่องการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการยังไม่ดีเท่าที่ควร	12.4	58.5	29.1	1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมคณะกรรมการฯ ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการรวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและเทคนิคการร่วมประชุม	52.3	40.3	7.4

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

หนึ่ง การบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน 3 ขั้นตอน	ระดับ ความเห็นด้วย			สอง ปัญหาในการบริหาร จัดการด้านการมี ส่วนร่วม ในการวางแผน	ระดับ ความเห็นด้วย			สาม แนวทาง การพัฒนาการ บริหารจัดการด้าน การมีส่วนร่วมใน การวางแผน	ระดับ ความเห็นด้วย		
	มาก	ปาน กลาง	น้อย		มาก	ปาน กลาง	น้อย		มาก	ปาน กลาง	น้อย
2. สถานศึกษาและ คณะกรรมการฯใน สถานศึกษาของท่าน ได้รับมอบหมายให้นำ แผนงาน/โครงการไป ปฏิบัติ ให้เกิดผล	34.5	56.4	9.1	2. การประสานงาน ของคณะกรรมการฯ ด้วยกันในสถานศึกษา ของท่านในเรื่องการ ปฏิบัติตาม แผนปฏิบัติราชการ ยังไม่ดีเท่าที่ควร	12.3	57.0	30.7	2. หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควร ดำเนินการหรือ มาตรการเพื่อให้ สถานศึกษาและ คณะกรรมการฯ เห็นถึงความสำคัญ ของการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติตาม แผนปฏิบัติราชการ	48.1	46.1	5.8
3. คณะกรรมการฯใน สถานศึกษาของท่าน ได้กำกับติดตามให้ สถานศึกษานำแผน ปฏิบัติราชการไป ปฏิบัติตามปฏิบัติที่ กำหนด	31.6	55.8	12.6	3. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของ ท่านเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติ ราชการของ สถานศึกษาค่อนข้าง น้อย	16.7	55.1	28.2	3. สถานศึกษาควร ทำตัวเป็น แบบอย่างที่ดีใน การดำเนินการมีส่วน ร่วมในการ ปฏิบัติตามแผน ปฏิบัติราชการ	53.7	42.6	3.8
4. สถานศึกษาและ คณะกรรมการฯใน สถานศึกษาของท่านได้ ร่วมกันปรับปรุงและ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการ ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติ ราชการ	37.5	52.2	10.3	4. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของ ท่านเข้ามามีส่วน ร่วมในการติดตาม และประเมินผล การปฏิบัติตามแผน ของสถานศึกษา ค่อนข้างน้อย	13.5	57.8	28.7	4. สถานศึกษาควร จัดแหล่งข้อมูล ข่าวสารที่เป็น ประโยชน์เพื่อให้ คณะกรรมการฯ ได้ค้นคว้าใน ปฏิบัติตาม แผนปฏิบัติราชการ	50.5	44.5	5.0
5. ในภาพรวมการมี ส่วนร่วมในการปฏิบัติ ตามแผนปฏิบัติราชการ ของคณะกรรมการฯใน สถานศึกษาของท่านอยู่ ในระดับสูง	31.1	60.2	8.7	5. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของ ท่านให้ความสำคัญ กับการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติตาม แผนของ สถานศึกษา ค่อนข้างน้อย	14.3	56.2	29.6	5. หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควร จัดสรรงบประมาณ ให้เพียงพอสำหรับ การดำเนินงานเพื่อ สนับสนุนการมี ส่วนร่วมของ คณะกรรมการฯ ในการปฏิบัติตาม แผนปฏิบัติราชการ	50.4	43.4	6.2

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

หนึ่ง การบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน 3 ขั้นตอน	ระดับ ความเห็นด้วย			สอง ปัญหาในการบริหาร จัดการด้านการมี ส่วนร่วม ในการวางแผน	ระดับ ความเห็นด้วย			สาม แนวทาง การพัฒนาการ บริหารจัดการด้าน การมีส่วนร่วมใน การวางแผน	ระดับ ความเห็นด้วย		
	มาก	ปาน กลาง	น้อย		มาก	ปาน กลาง	น้อย		มาก	ปาน กลาง	น้อย
3. ขั้นตอนการประเมินผลแผนปฏิบัติการ											
1. คณะกรรมการฯ ใน สถานศึกษาของท่านได้ ร่วมกำหนดเกณฑ์และ วิธีการประเมินผลที่ เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ	26.1	61.9	12.0	1. การประสานงาน ระหว่าง สถานศึกษาและ คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของ ท่านในเรื่องการ ประเมินผลแผน ปฏิบัติการ ยังไม่ดีเท่าที่ควร	13.0	58.0	29.0	1. หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควร จัดการฝึกอบรม คณะกรรมการฯ ใน เรื่องการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล แผนปฏิบัติการ รวมทั้งเรื่องอำนาจ หน้าที่ กฎหมายกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ เกี่ยวข้องและเทคนิค การร่วมประชุม	50.8	41.5	7.7
2. คณะกรรมการฯ ใน สถานศึกษาของท่านได้ ให้ความร่วมมือกับ สถานศึกษาในการ ประเมินผลตาม แผนปฏิบัติการ	21.3	61.4	17.3	2. การประสานงาน ของคณะกรรมการฯ ด้วยกันในสถานศึกษา ของท่านในเรื่องการ ประเมินผล แผนปฏิบัติการยังไม่ ดีเท่าที่ควร	13.1	59.2	27.7	2. หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควร ดำเนินการหรือ มาตรการเพื่อให้ สถานศึกษาและ คณะกรรมการฯ เห็นถึงความสำคัญ ของการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล แผนปฏิบัติการ	47.3	47.0	5.7
3. คณะกรรมการฯ ใน สถานศึกษาของท่าน ได้ให้ความร่วมมือ กับสถานศึกษาใน การประเมินผลตาม แผนปฏิบัติการ	33.0	55.9	11.1	3. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของ ท่านเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน ประเมินผล แผนปฏิบัติการ ของสถานศึกษา ค่อนข้างน้อย	12.8	57.5	29.7	3. สถานศึกษาควร ทำตัวเป็น แบบอย่างที่ดีใน การผนึกการมีส่วน ร่วมในการ ปฏิบัติตามแผน ปฏิบัติการ	52.7	42.6	4.7

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

หนึ่ง การบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน 3 ขั้นตอน	ระดับ ความเห็นด้วย			สอง ปัญหาในการบริหาร จัดการด้านการมี ส่วนร่วม ในการวางแผน	ระดับ ความเห็นด้วย			สาม แนวทางการ พัฒนาการ บริหารจัดการด้าน การมีส่วนร่วมใน การวางแผน	ระดับ ความเห็นด้วย		
	มาก	ปาน กลาง	น้อย		มาก	ปาน กลาง	น้อย		มาก	ปาน กลาง	น้อย
4. สถานศึกษาและ คณะกรรมการฯใน สถานศึกษาของท่าน ได้ร่วมกันสรุปผล การประเมินและรายงาน ต่อคณะกรรมการฯ	29.5	59.5	11.0	4. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของ ท่านเข้ามามีส่วน ร่วมในการติดตาม และประเมินผล แผนปฏิบัติการ ของสถานศึกษา ก่อนข้างน้อย	11.8	61.2	26.9	4. สถานศึกษาควร จัดแหล่งข้อมูล ข่าวสารที่เป็น ประโยชน์เพื่อให้ คณะกรรมการฯ ได้ค้นคว้าในการ ประเมินผลแผน ปฏิบัติการ	49.3	46.0	4.7
5. ในภาพรวมการมี ส่วนร่วมในกา ประเมินผลแผนปฏิบัติ ราชการของคณะ กรรมการฯใน สถานศึกษาของท่าน อยู่ในระดับสูง	28.9	59.4	11.7	5. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของ ท่านให้ความสำคัญ กับการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล แผนปฏิบัติการ ของสถานศึกษา ก่อนข้างน้อย	11.5	58.3	30.2	5. หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควร จัดสรรงบประมาณ ให้เพียงพอสำหรับ การดำเนินงานเพื่อ สนับสนุนการมี ส่วนร่วมของ คณะกรรมการฯ ในการประเมินผล แผนปฏิบัติการ	50.1	43.2	6.7

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ที่	ระดับความเห็นด้วย			ที่	ระดับความเห็นด้วย		
	มาก	ปานกลาง	น้อย		มาก	ปานกลาง	น้อย
การเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน				ภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน			
1. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านในปัจจุบันสูงกว่าในอดีต	<u>43.8</u>	49.2	7.0	1. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านในอนาคตมีแนวโน้มที่อำนวยความสะดวกและให้บริการที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนเพิ่มมากขึ้น	<u>49.1</u>	44.8	6.1
2. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านมีมากกว่าในจังหวัดอื่น	24.4	<u>65.9</u>	9.7	2. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านในอนาคตมีแนวโน้มมากกว่าในปัจจุบัน	<u>51.4</u>	40.9	7.7

จากตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นว่า

หมายเหตุ จากตารางนี้ หัวข้อ **หนึ่ง** การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่งทั้ง 3 ขั้นตอน ได้สรุปไว้แล้วได้ภาพที่ 4.1 ข้างต้น จึงไม่นำมาสรุปซ้ำในตารางนี้อีก ในตารางนี้เป็นการสรุปเฉพาะหัวข้อ **สอง** ถึง **ห้า** เท่านั้น

3.2.1 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง 3 ขั้นตอน

1) ปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนตามขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ใน 5 เรื่อง ได้แก่ (1) การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร (2) การประสานงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันในเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร (3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบางคนเข้าร่วมประชุมในการเตรียมแผนปฏิบัติราชการสำหรับสถานศึกษาไม่สม่ำเสมอ (4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่นำ

ข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ และ (5) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ

2) ปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนตาม
 ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่า คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติ ราชการ ใน 5 เรื่อง ได้แก่ (1) การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติ ราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร (2) การประสานงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันใน เรื่องการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร (3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย (4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติตามแผนของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย และ (5) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานในสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนของสถานศึกษา ค่อนข้างน้อย

3) ปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนตาม
 ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการ วางแผน ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ ใน 5 เรื่อง ได้แก่ (1) การประสานงาน ระหว่างสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการประเมินผลแผนปฏิบัติ ราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร (2) การประสานงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันใน เรื่องการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร (3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของ สถานศึกษาค่อนข้างน้อย (4) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมใน การติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย และ (5) คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย

3.2.2 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ตามกรอบแนวคิดของเคมมิ่ง 3 ขั้นตอน

1) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ตาม ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมาก ใน 5 เรื่อง ได้แก่ (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องและเทคนิคการร่วมประชุม (2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการหรือมาตรการเพื่อให้สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ (3) สถานศึกษาควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ (4) สถานศึกษาควรจัดแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้คั่นคว้าในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ และ (5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ

2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ตาม ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมาก ใน 5 เรื่อง ได้แก่ (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและเทคนิคการร่วมประชุม (2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการหรือมาตรการเพื่อให้สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ (3) สถานศึกษาควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ (4) สถานศึกษาควรจัดแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้คั่นคว้าในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ และ (5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ

3) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ตาม ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมาก ใน 5 เรื่อง ได้แก่ (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและเทคนิคการร่วมประชุม (2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการหรือ

มาตรการเพื่อให้สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมการประเมินผลแผนปฏิบัติการ (3) สถานศึกษาควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติการ (4) สถานศึกษาควรจัดแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ค้นคว้าในการประเมินผลแผนปฏิบัติการ และ (5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประเมินผลแผนปฏิบัติการ

3.2.3 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ในปัจจุบันกับในอดีตและกับหน่วยงานอื่น ตามกรอบแนวคิดของเคมมิ่ง 3 ขั้นตอน

1) การเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนในปัจจุบันกับในอดีต กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมาก ว่า ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันสูงกว่าในอดีต

2) การเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนกับหน่วยงานอื่น กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่า ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีมากกว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

นอกจากนี้แล้ว ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่ม ต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

1) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ คือ เพศชายกับเพศหญิง สรุปได้ว่า ไม่มีความแตกต่างกันทั้ง 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการ (2) ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ และ (3) ขั้นตอนการประเมินผลแผนปฏิบัติการ

2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและสูงกว่าปริญญาตรี สรุปได้ว่า มีความแตกต่างกัน จำนวน 1 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตาม

แผนปฏิบัติราชการ และไม่แตกต่างกันจำนวน 2 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ และ (2) ขั้นตอนการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ

3.2.4 สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ตามกรอบแนวคิดของเดมมิง 3 ขั้นตอน

1) ภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนในอนาคต กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมากว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคตมีแนวโน้มที่อำนวยความสะดวกและให้บริการที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนเพิ่มมากขึ้น

2) ภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนในอนาคตเปรียบเทียบกับปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมากว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคตมีแนวโน้มมากกว่าในปัจจุบัน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” ผู้ศึกษาได้แบ่งการนำเสนอเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

1.1.2 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

1.1.3 เปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในปัจจุบันกับในอดีต และกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น รวมทั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

1.1.4 ภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

แบ่งเป็น 3 หัวข้อ ได้แก่ วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 1,635 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผ่านการทดสอบ (pre-test) จำนวน 50 ชุด และผ่านการทดสอบหาความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.85

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 เพื่อขีแจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 20 วัน ผู้ศึกษาได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 1,635 ชุด สามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์ มาได้มีจำนวน 1,396 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.32 ของแบบสอบถามที่แจกไป

ในการวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากได้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์สำหรับคอมพิวเตอร์ คือ SPSS for PC⁺ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.05

วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ในรูปแบบของตารางและการวิเคราะห์เชิงพรรณนา สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหรือ S.D. และ การทดสอบค่าที (t-test) ทำยสุดเป็นการนำข้อมูลมาเขียนบรรยายหรือพรรณนาพร้อมภาพ และ ตารางประกอบตามความเหมาะสม

1.3 ผลการวิจัย

ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยใช้กรอบแนวคิดของเดมมิ่ง 3 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ (2) ขั้นการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ และ (3) ขั้นการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ การนำเสนอหัวข้อนี้แบ่งเป็น 4 หัวข้อ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยแบ่งเป็น 5 หัวข้อ ตามลำดับ ดังนี้

1.3.1 สรุปผลข้อมูลส่วนบุคคล

1.3.2 สรุปผลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

1.3.3 สรุปผลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

1.3.4 สรุปผลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 รวมทั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

1.3.5 สรุปผลภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

1.3.1 สรุปผลข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ เพศชาย มีอายุ 30 ปีขึ้นไป และมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

1.3.2 สรุปผลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยพิจารณาตามกรอบแนวคิดของเดมมิง 3 ขั้นตอน โดยแบ่งเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

1) ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ทั้ง 3 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจและทักษะหรือความรู้ความชำนาญด้านการวางแผน มีการจัดทำข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในแผนปฏิบัติราชการ และจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเหมาะสมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ (2) การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้สร้างความเข้าใจกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันเกี่ยวกับแผนปฏิบัติราชการที่ได้รับการเห็นชอบแล้ว การได้รับมอบหมายให้นำแผนงาน/โครงการไปปฏิบัติให้เกิดผล มีการกำกับติดตามให้สถานศึกษานำแผนปฏิบัติราชการไปปฏิบัติตามปฏิทินที่กำหนด ร่วมกันปรับปรุงและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการและ (3) การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาได้ร่วมกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีการจัดทำเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผลตามแผนปฏิบัติราชการ ได้ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ และร่วมกันสรุปผลการประเมินและรายงานต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) กลุ่มตัวอย่างยังล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลางว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำแผนการปฏิบัติราชการ การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ และการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับสูง

1.3.3 สรุปผลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยพิจารณาตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง 3 ขั้นตอน โดยแบ่งเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

1) ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลางว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนทั้ง 3 ขั้นตอน ดังนี้ (1) **ปัญหาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในวางแผนขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ** ได้แก่ การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร บางคนเข้าร่วมประชุมในการเตรียมแผนปฏิบัติราชการไม่สม่ำเสมอ ไม่มีการนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ และไม่ได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ (2) **ปัญหาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ** ได้แก่ การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร การเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย และ (3) **ปัญหาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ** ได้แก่ การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร การเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินผลแผนปฏิบัติราชการค่อนข้างน้อย และการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย

2) ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างล้วนเห็นด้วยในระดับมากกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง 3 ขั้นตอน ดังนี้ (1) **แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ** ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ

รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและเทคนิคการร่วมประชุม ควรดำเนินการหรือมาตรการเพื่อให้สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ สถานศึกษาควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ควรจัดแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้คั่นคว้าในการจัดทำแผนปฏิบัติการ และควร จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ (2) **แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ** ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและเทคนิคการร่วมประชุม ควรดำเนินการหรือมาตรการเพื่อให้สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ สถานศึกษาควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ ควรจัดแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้คั่นคว้าในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ และควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ และ (3) **แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนการประเมินผลแผนปฏิบัติการ** ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติการ รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและเทคนิคการร่วมประชุม ควรดำเนินการหรือมาตรการเพื่อให้สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติการ สถานศึกษาควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติการ ควรจัดแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้คั่นคว้าในการประเมินผลแผนปฏิบัติการ และควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการประเมินผลแผนปฏิบัติการ

1.3.4 สรุปผลความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี เขต 1 รวมทั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี เขต 1 โดยพิจารณาตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง 3 ขั้นตอน โดยแบ่งเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1) การเปรียบเทียบภาพรวมความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี เขต 1 ในปัจจุบันกับในอดีต กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมากว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันสูงกว่าในอดีต

2) การเปรียบเทียบภาพรวมความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุวราชบุรีธานี เขต 1 กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีมากกว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

3) การเปรียบเทียบภาพรวมความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศชายกับเพศหญิงต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง 3 ขั้นตอน (1) กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นระดับปานกลางว่า ในภาพรวมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับสูง (2) กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นระดับปานกลางว่า ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับสูง (3) กลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นระดับปานกลางว่า ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับสูง

4) การเปรียบเทียบภาพรวมความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าและสูงกว่าปริญญาตรีต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาตาม

กรอบแนวคิดของเคมีง 3 ขั้นตอน (1) กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาทั้ง 2 ระดับ เห็นด้วยระดับปานกลาง ว่า ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง (2) กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาทั้ง 2 ระดับ เห็นด้วยระดับปานกลาง ว่า ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับสูง (3) กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาทั้ง 2 ระดับ เห็นด้วยระดับปานกลาง ว่า ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับสูง

1.3.5 สรุปผลภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 1

ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ว่า ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคตมีแนวโน้มมากกว่าในปัจจุบัน

2. การอภิปรายผล

ในการอภิปรายผล ผู้ศึกษาได้จัดแบ่งเป็น 4 หัวข้อ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 1
- 2.2 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 1
- 2.3 เปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 1
- 2.4 ภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 1

2.1 การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เหตุผลที่ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ขั้นตอน ผู้ศึกษาขอเสนอตามกรอบแนวคิดทั้ง 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ และขั้นตอนการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ ตามลำดับ ดังนี้

2.1.1 การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ผู้ศึกษา มีความเห็นว่า เหตุผลสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย ว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำแผนปฏิบัติราชการในระดับปานกลาง แทนที่จะเห็นด้วยในระดับมาก เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการค่อนข้างน้อย ขาดการประชุมร่วมกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปล่อยปะ ละเลยไม่มีการประชุมตามกฎหมายที่กำหนดเพื่อชี้แจงบทบาทหน้าที่ ควรกำหนดค่าตอบแทนในการเข้าร่วมประชุม ขาดการประสานงานที่ดี สถานศึกษาเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.2 การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ ผู้ศึกษา มีความเห็นว่า เหตุผลสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย ว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการในระดับปานกลาง แทนที่จะเห็นด้วยในระดับมาก เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการค่อนข้างน้อย ขาดการประชุมร่วมกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปล่อยปะละเลยไม่มีการประชุมตามกฎหมายที่กำหนดเพื่อชี้แจงบทบาทหน้าที่ ควรกำหนดค่าตอบแทนในการเข้าร่วมประชุม ขาดการประสานงานที่ดี สถานศึกษาเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.3 การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ ผู้ศึกษา มีความเห็นว่า เหตุผลสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย ว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลแผนปฏิบัติราชการในระดับปานกลาง แทนที่จะเห็นด้วยในระดับมาก เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจ ในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการค่อนข้างน้อย ขาดการประชุมร่วมกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปล่อยปะละเลยไม่มีการประชุมตามกฎหมายที่กำหนดเพื่อชี้แจงบทบาทหน้าที่ ควรกำหนดค่าตอบแทนในการเข้าร่วมประชุม ขาดการประสานงานที่ดี สถานศึกษาเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้ศึกษามีความเห็นว่าคุณคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี “ปัญหา” ในการบริหารจัดการตามกรอบแนวคิดของเคมมิ่ง 3 ทั้งขั้นตอน ในที่นี้ ผู้ศึกษาขอยกตัวอย่างเฉพาะปัญหาที่สำคัญเพียงขั้นตอนละ 1 ปัญหาเท่านั้น โดยได้เลือกปัญหาที่สำคัญที่สุดในแต่ละขั้นตอนมาจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในบทที่ 4 ตารางที่ 4.5 ที่มีเครื่องหมาย * ในขณะเดียวกันได้เสนอ “สาเหตุ” 2 สาเหตุ และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ 2 แนวทาง ควบคู่ไปด้วยดังต่อไปนี้

2.2.1 การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการ ผู้ศึกษาเห็นว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ “การประสานงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันในเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติการยังไม่ดีเท่าที่ควร”

ปัญหานี้มีสาเหตุมาจาก (1) คณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของตนอย่างชัดเจนจึงขาดการพบปะพูดคุยในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ และ (2) สถานศึกษาไม่จัดให้มีการประชุม พบปะระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ

สำหรับแนวทางการพัฒนา คือ (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและเทคนิคการร่วมประชุม และ (2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการหรือมาตรการเพื่อให้สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ

2.2.2 การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ ผู้ศึกษาเห็นว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ “คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย”

ปัญหานี้มีสาเหตุมาจาก (1) สถานศึกษาส่วนใหญ่ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานลงนามให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการเท่านั้น ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน และ (2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ไม่มีเวลาและไม่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ

สำหรับแนวทางการพัฒนา คือ (1) สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามกิจกรรมใน โครงการ และ (2) สถานศึกษาควรชี้แจงถึงความสำคัญของการดำเนินงานกิจกรรมตามโครงการว่าส่งผลต่อการ จัดการศึกษาอย่างไร

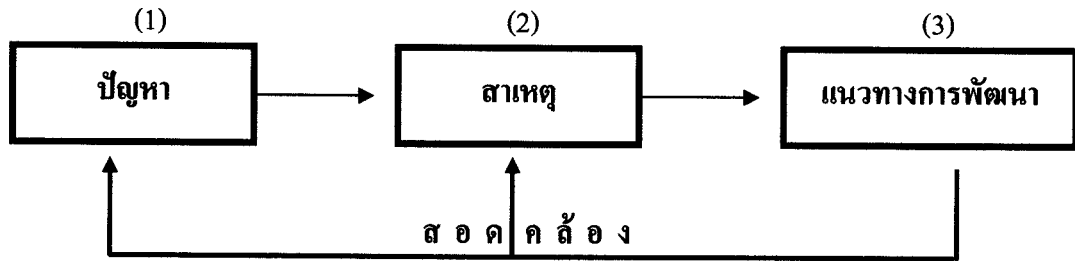
2.2.3 การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนการ

ประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ ผู้ศึกษาเห็นว่าปัญหาที่สำคัญ คือ “การประสานงานของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันในเรื่องการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร”

ปัญหานี้มีสาเหตุมาจาก (1) คณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจ ในอำนาจหน้าที่ของตนอย่างชัดเจนจึงขาดการพบปะพูดคุยในเรื่องการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ และ (2) สถานศึกษาไม่จัดให้มีการประชุม พบปะระหว่างคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกันเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แผนปฏิบัติราชการ

สำหรับแนวทางการพัฒนา คือ (1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่องการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและเทคนิคการร่วมประชุม และ (2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการหรือมาตรการเพื่อให้สถานศึกษาและคณะกรรมการ สถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ

ปัญหา สาเหตุและแนวทางการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการ วางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่งทั้ง 3 ขั้นตอน ข้างต้นนี้ ผู้ศึกษาได้กรอบแนวคิดทางวิชาการ คือ “กระบวนการพิจารณาแก้ไขปัญหา” ของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2548: 25-29) มาปรับใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ กรอบแนวคิดนี้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ที่สอดคล้องกัน ได้แก่ ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการพัฒนา ดังได้สรุปไว้ในภาพที่ 5.1 ดังนี้



ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำ

แผนปฏิบัติการ (planning)

1. การประสานงานของ

คณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานด้วยกันในเรื่อง
 การจัดทำแผนปฏิบัติการ
 ยังไม่ดีเท่าที่ควร

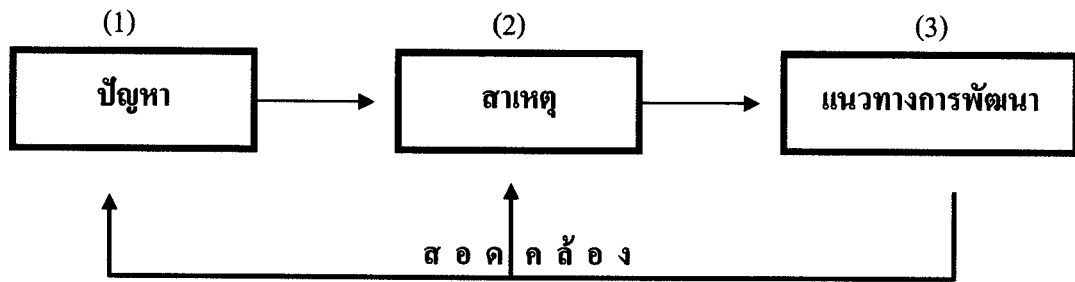
1.1 คณะกรรมการสถานศึกษา
 ไม่มีความรู้ความเข้าใจใน
 อำนาจหน้าที่ของตนอย่าง
 ชัดเจนจึงขาดการพบปะ
 พுகคุยในเรื่องการมีส่วน
 ร่วมในการจัดทำ
 แผนปฏิบัติการ

1.2 สถานศึกษาไม่จัดให้มีการ
 ประชุมพบปะระหว่าง
 คณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานด้วยกันเพื่อให้
 เห็นถึงความสำคัญของการ
 มีส่วนร่วมในการจัดทำ
 แผนปฏิบัติการ

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร
 จัดการฝึกอบรมคณะกรรมการ
 สถานศึกษาชั้นพื้นฐานใน
 เรื่องการมีส่วนร่วมในการ
 จัดทำแผนปฏิบัติการ
 รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่
 กฎหมาย กฎ ระเบียบ
 ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและ
 เทคนิคการร่วมประชุม

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร
 ดำเนินการหรือมาตรการ
 เพื่อให้สถานศึกษาและ
 คณะกรรมการสถานศึกษา
 เห็นถึงความสำคัญของ
 การมีส่วนร่วมในการ
 จัดทำแผนปฏิบัติการ

กระบวนการพิจารณาแก้ไขปัญหา (ต่อ)



**ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตาม
แผนปฏิบัติราชการ (acting)**

2. คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมใน
การดำเนินงานตาม
แผนปฏิบัติราชการของ
สถานศึกษาค่อนข้างน้อย

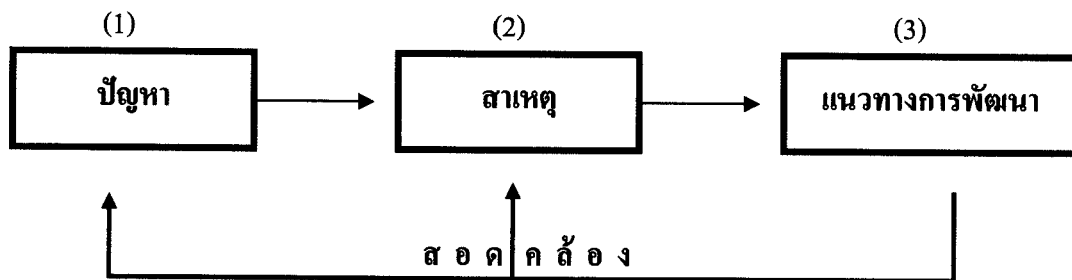
2.1 สถานศึกษาส่วนใหญ่ให้
คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานลงนามให้ความ
เห็นชอบแผนปฏิบัติราชการ
เท่านั้น ทำให้คณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขาดการมีส่วนร่วมในการ
ปฏิบัติตามแผน

2.2 คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ไม่มี
เวลาและไม่ให้ความสำคัญ
กับการดำเนินงานตาม
แผนปฏิบัติราชการ

2.1 สถานศึกษาควรเปิดโอกาส
ให้คณะกรรมการสถาน-
ศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามี
ส่วนร่วมในการปฏิบัติตาม
กิจกรรมในโครงการ

2.2 สถานศึกษาควรชี้แจงถึง
ความสำคัญของการ
ดำเนินงานกิจกรรมตาม
โครงการว่าส่งผลต่อการจัด
การศึกษาอย่างไร

กระบวนการพิจารณาแก้ไขปัญหา (ต่อ)



ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล

แผนปฏิบัติการราชการ

(evaluating)

3. การประสานงานของ

คณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานด้วยกันในเรื่อง
 การประเมินผลแผนปฏิบัติ
 ราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร

3.1 คณะกรรมการสถานศึกษา
 ไม่มีความรู้ความเข้าใจใน
 อำนาจหน้าที่ของตนอย่าง
 ชัดเจนจึงขาดการพบปะ
 พูดคุยในเรื่องการมีส่วน
 ร่วมในการประเมินผล
 แผนปฏิบัติการ

3.2 สถานศึกษาไม่จัดให้มีการ
 ประชุมพบปะระหว่าง
 คณะกรรมการสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานด้วยกันเพื่อให้
 เห็นถึงความสำคัญของการ
 มีส่วนร่วมในการจัดทำ
 แผนปฏิบัติการราชการ

3.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร
 จัดการฝึกอบรมคณะกรรมการ
 สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
 ในเรื่องการมีส่วนร่วมใน
 การประเมินผลแผนปฏิบัติ
 ราชการ รวมทั้งเรื่องอำนาจ
 หน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ
 ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและ
 เทคนิคการร่วมประชุม

3.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร
 ดำเนินการหรือมาตรการ
 เพื่อให้สถานศึกษาและ
 คณะกรรมการสถานศึกษา
 เห็นถึงความสำคัญของการ
 มีส่วนร่วมในการจัดทำ
 แผนปฏิบัติการราชการ

ภาพที่ 5.1 ภาพรวมปัญหา สาเหตุ และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมใน
 การวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สุราษฎร์ธานี เขต 1 ตามกรอบแนวคิดเดิมมี 3 ขั้นตอน โดยนำกรอบแนวคิดทางวิชาการ
 ที่ประกอบด้วย ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการพัฒนาที่เรียกว่ากระบวนการพิจารณา
 แก้ไขปัญหามาประยุกต์ใช้

2.3 เปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในปัจจุบันกับในอดีต และกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ข้อ คือ

2.3.1 การเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในปัจจุบันกับในอดีต ผู้ศึกษาเห็นว่า เหตุผลสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่า ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ในปัจจุบันสูงกว่าในอดีต เนื่องจากในปัจจุบันการบริหารจัดการองค์กรเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในทุกด้านมากขึ้น และมีกฎหมายบังคับ มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน และประชาชนในปัจจุบันเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.3.2 การเปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ผู้ศึกษาเห็นว่า เหตุผลสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่า ในภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีมากกว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นในระดับปานกลาง เนื่องจากสภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 เป็นชุมชนเมือง และพื้นที่กั้นดงเป็นเกาะ

2.4 ภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการศึกษาภาพรวมแนวโน้มของการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ศึกษาเห็นว่า เหตุผลที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับมากว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอนาคตมีแนวโน้มที่อำนวยความสะดวกและให้บริการที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนเพิ่มขึ้นกว่าในปัจจุบัน อีกทั้งมีแนวโน้มสูงกว่าปัจจุบัน เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับหน้าที่กฎหมาย กฎ ระเบียบและเทคนิคการเข้าร่วมประชุม การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร และอนาคตคาดว่าผู้ที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น และเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาทุกด้าน

3. ข้อเสนอแนะ

แบ่งเป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้เสนอแนะตามกรอบแนวคิดของเคมมิ่ง 3 ขั้นตอน ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และข้อเสนอแนะอื่น ดังนี้

3.1.1 ข้อเสนอแนะตามกรอบแนวคิดเคมมิ่ง 3 ขั้นตอน

1) **ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการ** คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพของหน่วยงาน เช่น ให้ความสำคัญกับการพัฒนาหรือฝึกอบรมเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เทคนิคการร่วมประชุม ควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วม ควรจัดทำแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการค้นคว้าและสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ

2) **ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ** คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพของหน่วยงาน เช่น ให้ความสำคัญกับการพัฒนาหรือฝึกอบรมเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เทคนิคการร่วมประชุม ควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วม ควรจัดทำแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการค้นคว้าและสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ

3) **ขั้นตอนการประเมินผลแผนปฏิบัติการ** คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพของหน่วยงาน เช่น ให้ความสำคัญกับการพัฒนาหรือฝึกอบรมเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เทคนิคการร่วมประชุม ควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วม

ควรจัดทำแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการค้นคว้าและสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติการ

3.1.2 ข้อเสนอแนะอื่น

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยได้เสนอแนะนอกเหนือไปจากกรอบแนวคิดเดิมมี คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรนำกรอบแนวคิดวิธีการบริหารจัดการหรือเทคนิคการบริหารงานแบบต่าง ๆ ที่หน่วยงานของ รัฐอื่นหรือหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ ได้ใช้ในการบริหารจัดการแล้วและประสบความสำเร็จมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวอย่างเช่น การบริหารจัดการโดยใช้กรอบแนวคิดที่เรียกว่า การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach : WSA) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) การผุ้ระบบคุณภาพโดยการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (Total Quality Management : TQM) การบริหารจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ โดยระบบมาตรฐานสากล (Thailand International Public Sector Standard Management System and Outcomes (Thailand International P.S.O) เหล่านี้เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 2548: 3)

นอกจากนี้ ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปรับใช้ด้วย โดยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- 1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ในด้านการบริหารจัดการด้านการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรคำนึงถึงความพอดีในการดำเนินการวางแผนให้ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาโดยให้อยู่ในสถานะที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้
- 2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงควรที่เหตุผลในการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการนำแผน/แผนงาน/โครงการ ไปสู่การปฏิบัติ
- 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรเตรียมรับมือให้พร้อมทั้งรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงทางด้านการวางแผน โดยจะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนของ

สถานศึกษาทุกชั้นตอน รวมทั้งควรมีการเพิ่มเรื่องของการดำเนินการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เข้าไปสอดแทรกในการวางแผนของสถานศึกษาด้วย

การนำการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (good governance) มาปรับใช้ในการการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 6 หลัก ดังนี้

- 1) หลักนิติธรรม การกำหนดบทบาท หน้าที่ กฎ ระเบียบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริง
- 2) หลักคุณธรรม ส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งสร้างความมุ่งมั่นและตั้งใจจริงในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างจริงจัง
- 3) หลักความโปร่งใส การบริหารจัดการด้านการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการร่วมกันวางแผนทั้ง 3 ชั้นตอนด้วยความโปร่งใส ไม่ใช่สถานศึกษาเป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์ส่วนตัว
- 4) หลักการมีส่วนร่วม สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการบริหารจัดการด้านการวางแผนอย่างแท้จริงไม่ใช่ทำไปเพียงเพื่อไม่ให้ผิดกฎหมายที่กำหนดไว้เท่านั้น
- 5) หลักความรับผิดชอบ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่คือ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมประเมิน แต่ที่สำคัญควรกำหนดให้มีการร่วมรับผิดชอบเพิ่มเติมด้วย
- 6) หลักความคุ้มค่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรตระหนักและคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดในการวางแผนในการนำทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอย่างจำกัดมาใช้ และควรมีการตรวจสอบการใช้งบประมาณ ประเมินผลความคุ้มค่า

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้ศึกษาขอเสนอแนะประเด็นต่าง ๆ ที่เห็นว่าควรมีการศึกษาหรือวิจัยเพิ่มเติม ดังนี้

3.2.1 ควรศึกษาหรือวิจัยแบบเจาะลึกด้านการบริหารจัดการแต่ละด้าน เช่น ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน และด้านการระดมทุนและทรัพยากรในการจัดการศึกษา

3.2.2 ควรศึกษาหรือวิจัยหลายรูปแบบควบคู่กัน เช่น อาจดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจควบคู่กัน กับการสังเกตหรืออาจดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจควบคู่ กับการสัมภาษณ์ เป็นต้น

3.2.3 ควรศึกษาหรือวิจัย โดยขยายผลการวิจัยให้กว้างขวางและเป็นประโยชน์ต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 รวมถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น

3.2.4 ควรศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการบริหารจัดการแต่ละด้านที่ส่งผลต่อกันทั้ง ในเชิงบวกและเชิงลบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมอันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

3.2.5 ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันกับในอดีต และกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อได้ผลการศึกษาที่กว้างขวางและใช้เป็นแนวทางในการบริหาร จัดการหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2.6 ศึกษาแนวโน้มความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมใน การวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันกับในอดีตและกับสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อได้ผลการศึกษาที่กว้างขวางและใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการหน่วยงาน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2.7 ควรศึกษาถึงความผิดพลาดที่เกิดจากการบริหารจัดการ รวมทั้งศึกษาถึง ผลกระทบที่เกิดจากการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ แต่ละด้านของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานและหน่วยงานรัฐอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น

3.2.8 การบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจะเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในอัตราส่วนที่มากกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารในองค์กรนั้น ๆ เช่น นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานฝ่ายบริหาร เพื่อประสิทธิภาพในการระดมทุนและทรัพยากร สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา (2541) *กระบวนการวางแผนในโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร กองแผนงาน
กรมสามัญศึกษา
- กระทรวงศึกษาธิการ (2547) *คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา* กรุงเทพมหานคร
จักรกฤษณ์ เข้มสรวล (2545) "การศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม" สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2531) *การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน* ปัตตานี ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- ดิน ปรัชญพุดทรี (2533) "ภาวะผู้นำและการให้มีส่วนร่วม" ใน *เอกสารการสอน พฤติกรรม
มนุษย์ในองค์กร หน่วยที่ 11* พิมพ์ครั้งที่ 7 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สาขาวิทยาการจัดการ
- _____ (2538) *ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์* พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- ธงชัย สันติวงษ์ (2528) *การวางแผน* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- _____ (2539) *องค์การและการบริหาร* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- ชเนศ ขำเกิด (2544) "การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน" *ส่งเสริมเทคโนโลยี* 28, (160)
(ธันวาคม) : 148-151
- นิพนธ์ เสือก้อน (2546) *การบริหารและจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน* สารสังเขป ออนไลน์
ค้นคืนวันที่ 26 กรกฎาคม 2549 จาก <http://www.moe.go.th/wijai.sbm.htm>
- ประชุม รอดประเสริฐ (2533) *นโยบายและการวางแผนหลักการและทฤษฎี* กรุงเทพมหานคร
เนติกุลการพิมพ์
- ประมวณ เสนาฤทธิ์ (2526) "การวางแผนการศึกษา" ใน *การวางแผนและการจัดการทางการศึกษา*
หน้า 1-6 กรุงเทพมหานคร การศาสนา
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2534) *การวางแผน ความหมาย กระบวนการและอุปสรรค*
กรุงเทพมหานคร ภาพพิมพ์
- พนัส หันนาคินทร์ (2526) *หลักการบริหารโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช

- มานิต แก้วมทิษฐ์ (2549, 20 กรกฎาคม) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สุราษฎร์ธานี เขต 1 สัมภาษณ์โดย พรรณา พรหมวิเชียร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 สุราษฎร์ธานี เขต 1
- รุ่ง แก้วแดง (2544) *ปฏิวัติการศึกษาไทย* กรุงเทพมหานคร มติชน
- ลีลา ถีนานูเคราะห์ (2530) *องค์การและการจัดการ* กรุงเทพมหานคร หน่วยศึกษานิเทศก์
 กรมการฝึกหัดครู
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2548) *การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตาม
 รัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ* กรุงเทพมหานคร นิตินธรรม
- _____. (2548) *แนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ การประยุกต์และการพัฒนา* กรุงเทพมหานคร
 นิตินธรรม
- วีระพล สุวรรณนันต์ (2526) *หลักและเทคนิคการวางแผน* กรุงเทพมหานคร ประยูรวงศ์
- สงวน ช่างฉัตร (2529) *การวางแผนการศึกษาทฤษฎีและแนวทางในการปฏิบัติ* พิษณุโลก
 คณะวิทยาการจัดการ วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม
- สมชัย ศรีสุทธียากร (2546) *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมมาธิราช
- สมพงษ์ เกษมสิน (2523) *การบริหาร พิมพ์ครั้งที่ 7* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สมยศ นาวิการ (2536) *การบริหาร* กรุงเทพมหานคร ดอกหญ้า
- _____. (2545) *การบริหารแบบมีส่วนร่วม* กรุงเทพมหานคร บรรณกิจ
- สมานจิตร สุคนธ์ทรัพย์ (2528) "การประเมินกับการวางแผนและการพัฒนา" *การศึกษาแห่งชาติ*
 20, 1 (ตุลาคม-พฤศจิกายน) : 5-11
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2545) "รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา" *วิชาการ* 5, (4) (เมษายน) : 8-13
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 (2548) *แผนกลยุทธ์ ปี 2548-2551* สุวรรณอักษร
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2547) *คู่มือการปฏิบัติงาน
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* กรุงเทพมหานคร การศาสนา สำนักงาน
 พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) *รายงานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา
 กรุงเทพมหานคร สำนักงานปฏิรูปการศึกษา*
- สุชาติ ประเสริฐรัฐสินธุ์ ถัดควาวัลย์ รอดมณี และไพฑูรย์ ภักดี (2529) *ระเบียบวิธีการวิจัยทาง
 สังคมศาสตร์* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ (2541) *การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา*
กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- อนันต์ เกตุวงศ์ (2526) *หลักและเทคนิคและการวางแผน* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อุดมสิทธิ์ จิตรวิจารณ์ (2545) "การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544" *วิชาการ* 5, (12) (ธันวาคม):
31-34
- อุทัย บุญประเสริฐ (2532) *การวางแผนการศึกษา* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____ (2543) *รายงานการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ในรายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของรูปแบบ
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน* กรุงเทพมหานคร ศูนย์ลาดพร้าว
- เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538) *การบริหารทักษะและการปฏิบัติ พิมพ์ครั้งที่ 3* กรุงเทพมหานคร
สุขภาพใจ
- Dale, Ernest. (1978). *Management: Theory and Practice*. 4th ed. Tokyo: McGraw-Hill.
- Deming. <http://www.google.co.th/search?hl=th&q=deming+cycle&meta=วันที่ 20 กรกฎาคม 2549>.
- Garlisle, Haward, K. (1976). *Management: Concepts and Situations*. Chicago: Science
Research Associates.
- Kaufman, R. (1972). *Educational System Planing*. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice
Hall.
- Koontz, Harold D. and Cyril, O'Donnell. *Management*. 8th ed. Auckland: McGraw-Hill.
- Yin Cheong Cheng. (1966) 'School Effectiveness and School-base Management.' *A Mechanism
for Development*. London: The falmer Press.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 2. แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1

3. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะเป็นความลับ ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์กับหน่วยงาน และในทางวิชาการ โดยไม่กระทบต่อบุคคลใด ๆ ทั้งสิ้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ หน้าข้อความ

1. เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในองค์ประกอบใด

- (1) ผู้บริหารสถานศึกษา (2) ผู้แทนผู้ปกครอง (3) ผู้แทนครู
 (4) ผู้แทนองค์กรชุมชน (5) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 (6) ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่
 (7) ผู้แทนศิษย์เก่า (8) ผู้ทรงคุณวุฒิ

2. เพศ (1) ชาย (2) หญิง

3. อายุ (1) ต่ำกว่า 30 ปี (2) 30 ปีขึ้นไป (3) 60 ปีขึ้นไป

4. วุฒิการศึกษา (1) ต่ำกว่าปริญญาตรี (2) ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(3) สูงกว่าปริญญาตรี (4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็น
ของท่านมากที่สุด ข้อละเครื่องหมายเดียว

การมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารจัดการในเรื่องการมีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ลงมือ
ปฏิบัติ และประเมินผล ในกระบวนการวางแผนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการ
วางแผน ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ
และการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ โดยเป็นไปในทิศทางเพื่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ
ทั้งนี้ ได้มาจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อจากนี้ เรียกว่า คณะกรรมการฯ

2.1 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ	เห็นด้วย		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน ได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทักษะหรือความรู้ความชำนาญด้านการวางแผน			
2. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน ได้มีการจัดทำข้อมูล เพื่อใช้ใน การวางแผน			
3. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน ได้มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมาย การพัฒนาในแผนปฏิบัติราชการ			
4. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน ได้จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานที่ ชัดเจนและเหมาะสมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ			
5. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของ คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านอยู่ในระดับสูง			
2.2 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ			
6. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน ได้สร้างความเข้าใจกับ คณะกรรมการฯ ด้วยกันเกี่ยวกับแผนปฏิบัติราชการที่ได้รับการเห็นชอบแล้ว			
7. สถานศึกษาและคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน ได้รับ มอบหมายให้นำแผนงาน/โครงการ ไปปฏิบัติให้เกิดผล			
8. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน ได้กำกับติดตามให้สถานศึกษา นำแผนปฏิบัติราชการ ไปปฏิบัติตามปฏิทินที่กำหนด			
9. สถานศึกษา และคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน ได้ร่วมกัน ปรับปรุงและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ			
10. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการของ คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านอยู่ในระดับสูง			

2.3 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ขั้นตอนการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ	เห็นด้วย		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
11. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านได้ร่วมกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ			
12. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านได้จัดทำเครื่องมือที่มีคุณภาพในการประเมินผลตามแผนปฏิบัติราชการ			
13. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านได้ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการประเมินผลตามแผนปฏิบัติราชการ			
14. สถานศึกษาและคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านได้ร่วมกันสรุปผลการประเมินและรายงานต่อคณะกรรมการฯ			
15. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านอยู่ในระดับสูง			
16. ในภาพรวมทั้งหมด การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ ของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านอยู่ในระดับสูง			

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

3.1 ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน ขั้นตอนจัดทำแผนปฏิบัติราชการ	เห็นด้วย		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
17. การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านในเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร			
18. การประสานงานของคณะกรรมการฯ ด้วยกันในสถานศึกษาของท่านในเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร			
19. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านบางคนเข้าร่วมประชุมในการเตรียมแผนปฏิบัติราชการสำหรับสถานศึกษาไม่สม่ำเสมอ			
20. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านไม่นำข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ			
21. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านไม่ได้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ			

3.2 ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการ	เห็นด้วย		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
22. การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านในเรื่องการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร			
23. การประสานงานของคณะกรรมการฯ ด้วยกันในสถานศึกษาของท่าน ในเรื่องการปฏิบัติตามแผนยังไม่ดีเท่าที่ควร			
24. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย			
25. คณะกรรมการในสถานศึกษาของท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามแผนของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย			
26. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านให้ความสำคัญกับการมี ส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย			
3.3 ความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน ขั้นตอนการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ			
27. การประสานงานระหว่างสถานศึกษาและคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษา ของท่านในเรื่องการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร			
28. การประสานงานของคณะกรรมการฯ ด้วยกันในสถานศึกษาของท่าน ในเรื่องการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการยังไม่ดีเท่าที่ควร			
29. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย			
30. คณะกรรมการในสถานศึกษาของท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย			
31. คณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม ในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษาค่อนข้างน้อย			

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

4.1 ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ	เห็นด้วย		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
32. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมคณะกรรมการฯ ในเรื่องการมี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และเทคนิคการร่วมประชุม			
33. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการหรือมาตรการเพื่อทำให้สถานศึกษา และคณะกรรมการฯ เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนปฏิบัติราชการ			

4.1 ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการ	เห็นด้วย		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
34. สถานศึกษาควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ			
35. สถานศึกษาควรจัดแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อให้นักเรียนและคณาจารย์ ได้ค้นคว้าในการจัดทำแผนปฏิบัติการ			
36. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณาจารย์ ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ			
4.2 ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติ ราชการ			
37. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการฝึกอบรมคณาจารย์ ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และเทคนิคการร่วมประชุม			
38. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการหรือมาตรการเพื่อให้สถานศึกษา และคณาจารย์ เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ			
39. สถานศึกษาควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ			
40. สถานศึกษาควรจัดแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อให้นักเรียนและคณาจารย์ ได้ค้นคว้าในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ			
41. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณาจารย์ ในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ			

4.3 ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ขั้นตอนการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ	เห็นด้วย		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
42. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรจัดการฝึกอบรมคณะกรรมการฯ ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ รวมทั้งเรื่องอำนาจหน้าที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และเทคนิคการร่วมประชุม			
43. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการหรือมาตรการเพื่อให้สถานศึกษา และคณะกรรมการฯ เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ			
44. สถานศึกษาควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ			
45. สถานศึกษาควรจัดแหล่งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์เพื่อให้คณะกรรมการฯ ได้ค้นคว้าในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ			
46. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการฯ ในการประเมินผลแผนปฏิบัติราชการ			
เปรียบเทียบภาพรวมการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน			
47. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน ในปัจจุบันสูงกว่าในอดีต			
48. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน มีมากกว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น			
ภาพรวมแนวโน้มการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน			
49. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่านในอนาคตมีแนวโน้มที่อำนวยความสะดวกและให้บริการที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนเพิ่มมากขึ้นกว่าในปัจจุบัน			
50. ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติราชการของคณะกรรมการฯ ในสถานศึกษาของท่าน ในอนาคตมีแนวโน้มมากกว่าในปัจจุบัน			

ข้อเสนอแนะและความเห็นอื่น ๆ เพิ่มเติม

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวพรรณมา พรหมวิเชียร
วัน เดือน ปีเกิด	4 กันยายน 2512
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ประวัติการศึกษา	ร.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2538
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน